

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Obec s pověřeným obecním úřadem

Alena Školoudová

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Alena ŠKOLOUDOVÁ
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná ekonomika a správa

Název tématu: Obec s pověřeným obecním úřadem

Zásady pro vypracování:

Nepřímá státní správa
Charakteristika vybraných obcí
Analýza výdajů vybraných obcí
Zhodnocení dosažených výsledků

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

CHARBUSKÝ, M.: Veřejná správa - správa měst a obcí, Univerzita Pardubice, 2007
LACINA, K.: Vybrané kapitoly ze soudobého řízení měst a obcí, Univerzita Pardubice, 2002
PEKOVÁ, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy, Praha: Management Press, 2004
www.obce.cz
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Martin Šmíd**
Ústav veřejné správy a práva

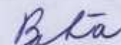
Datum zadání bakalářské práce: **29. června 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Ing. Robert Bača, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 5. srpna 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2002 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mě požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 18. dubna 2010

Alena Školoudová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli nápomocni při tvorbě této bakalářské práce. Můj dík patří zejména panu JUDr. Martinu Šmídovi za jeho odborné vedení a cenné připomínky a také zaměstnancům finančních odborů měst Nasavrky a Chrast za jejich ochotu a poskytnutí potřebných informací.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou pověřených obecních úřadů, a to se zaměřením na komparaci jejich neinvestičních výdajů. Předmětem zpracování je popsat postavení pověřených obecních úřadů v systému české veřejné správy, dále uvést základní informace o municipálním rozpočtu a následně analyzovat a také porovnat neinvestiční výdaje dvou vybraných obcí s pověřeným obecním úřadem.

Klíčová slova

obec, státní správa, pověřený obecní úřad, rozpočet obce, výdaje rozpočtu obce, analýza neinvestičních výdajů obce

Title

Municipality with Authorized Municipal Office

Anotation

This bachelor thesis deals with authorized municipal offices and it is focused on the comparison of their non-capital expenditures. The main aim of this thesis is to describe the status of authorized municipal offices in the Czech public administration system, as well as give basic information about the municipal budget and then analyze and compare the non-investment expenditures in two selected municipalities with authorized municipal office.

Keywords

municipality, state administration, authorized municipal office, municipal budget, expenditures of municipal budget, analysis of non-investment expenditures of municipality

Obsah

Úvod.....	9
1 VEŘEJNÁ SPRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE	11
1.1 Členění veřejné správy	12
1.1.1 Státní správa	14
<i>1.1.1.1 Ústřední orgány státní správy.....</i>	<i>14</i>
<i>1.1.1.2 Územní orgány státní správy.....</i>	<i>15</i>
1.1.2 Samospráva.....	16
2 OBEC.....	17
2.1 Znaky obce.....	17
2.1.1 Území obce	17
2.1.2 Občané obce	18
2.1.3 Působnost.....	18
2.2 Kategorizace obcí.....	19
2.3 Orgány obce.....	20
2.3.1 Zastupitelstvo obce	20
<i>2.3.1.1 Orgány zastupitelstva obce</i>	<i>21</i>
2.3.2 Rada obce	22
<i>2.3.2.1 Orgány rady obce.....</i>	<i>23</i>
2.3.3 Starosta obce.....	24
2.3.4 Obecní úřad.....	25
<i>2.3.4.1 Obecní úřad obce s rozšířenou působností</i>	<i>26</i>
<i>2.3.4.2 Pověřený obecní úřad</i>	<i>27</i>
3 FINANČNÍ SYSTÉM ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	29
3.1 Municipální rozpočet.....	30
3.1.1 Rozpočtová skladba.....	32
3.1.2 Struktura municipálního rozpočtu	34
3.1.3 Rozpočtový proces	35
3.2 Zdroje financování obcí.....	38
3.2.1 Nenávratné příjmy obcí	39
3.2.2 Návratné příjmy obcí	44

3.3	Výdaje územní samosprávy	45
3.3.1	Struktura výdajů územní samosprávy	46
4	ANALÝZA KONKRÉTNÍCH POVĚŘENÝCH OBECNÍCH ÚŘADŮ.....	53
4.1	Pravomoci pověřeného obecního úřadu	53
4.2	Charakteristika vybraných obcí.....	56
4.2.1	Město Nasavrky	56
4.2.2	Město Chrast.....	57
4.3	Analýza výdajů vybraných obcí	58
4.3.1	Analýza výdajů města Nasavrky	60
4.3.1.1	<i>Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů.....</i>	<i>62</i>
4.3.1.2	<i>Meziroční růst neinvestičních prostředků</i>	<i>63</i>
4.3.1.3	<i>Běžné, kapitálové a celkové výdaje na jednoho obyvatele</i>	<i>66</i>
4.3.2	Analýza výdajů města Chrast	67
4.3.2.1	<i>Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů.....</i>	<i>69</i>
4.3.2.2	<i>Meziroční růst neinvestičních prostředků</i>	<i>70</i>
4.3.2.3	<i>Běžné, kapitálové a celkové výdaje na jednoho obyvatele</i>	<i>73</i>
4.3.3	Porovnání dosažených výsledků.....	74
Závěr	78
Seznam tabulek.....	82
Seznam obrázků.....	82
Seznam grafů	83
Seznam příloh.....	84

Úvod

Bakalářská práce nese název Obec s pověřeným obecním úřadem. Jako pověřený obecní úřad se označuje takový úřad, na nějž stát přenáší část svých pravomocí, avšak ne v takovém rozsahu, jako na obec s rozšířenou působností. Pověřený obecní úřad vykonává státní správu v rozsahu stanoveném mu zvláštními zákony, a to i pro ostatní obce, které patří do jeho správního obvodu. Obce s pověřeným obecním úřadem se jinými slovy označují jako obce II. typu a v současné době jich je v České republice celkem 398, z celkového počtu 6 249 obcí.

Struktura této práce se skládá ze čtyř kapitol, přičemž první tři kapitoly se zabývají teoretickými východisky pro kapitolu čtvrtou, praktickou část práce. **Cílem práce je konkretizovat pro mnohé nepříliš známý pojem pověřený obecní úřad a jeho postavení v systému české veřejné správy a dále analyzovat a porovnat především neinvestiční výdaje dvou vybraných obcí s pověřeným obecním úřadem.**

První kapitola definuje pojem veřená správa, uvádí její subjekty a vykonavatele, dále popisuje systém veřejné správy v České republice a její rozčlenění na správu státní a samosprávu. Samospráva obcí však není předmětem této práce a proto jí není věnována taková pozornost jako správě státní, kterou nepřímo vykonávají pověřené obecní úřady.

Druhá kapitola objasňuje pojem obec a jsou zde též obsaženy a rozebrány konkrétní znaky obce, kterými jsou území, občané a působnost. Jako další znak obce bývá uváděn majetek obce, který však patří do sféry samostatné působnosti obce a proto se mu v této práci nevěnují. Ve druhé kapitole je dále nastíněna kategorizace obcí dle státní správy a samosprávy. Ústředním bodem druhé kapitoly této práce je pak popis jednotlivých orgánů obce, které představuje zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad. V podkapitole o orgánech obce jsou rovněž zmíněny orgány, které může zřizovat zastupitelstvo a rada obce, tedy výbory a komise. Nejvíce rozepsaným pojmem v podkapitole o orgánech obce je obecní úřad, kde je charakterizován jednak obecní úřad obce s rozšířenou působností a hlavně je zde definován pověřený obecní úřad, který je hlavním motivem této práce.

Třetí kapitola nese název finanční systém území samosprávy a zahrnuje jednak zařazení municipálního rozpočtu v rámci rozpočtové soustavy naší republiky, dále stručnou charakteristiku tohoto rozpočtu, který je základem finančního hospodaření všech obcí, tedy

i těch s pověřeným obecním úřadem. Je zde uvedena jeho struktura, dále proces jeho schvalování, sestavování a hospodaření dle něj. Hlavním motivem této kapitoly je definování jednotlivých výdajů obcí. Aby však bylo možné rozebrat, na jaké statky a služby obec vydává své finanční prostředky, je dobré nejprve uvést, z čeho tyto finanční prostředky získává - z tohoto důvodu je do práce zařazen i přehled příjmů obecních rozpočtů. Dalším důvodem, proč ve své práci uvádím i příjmy rozpočtu obce, je ucelení přehledu o municipálním rozpočtu. V této kapitole je rovněž uvedena konstrukce příspěvku na výkon státní správy, který pověřené obecní úřady dostávají od státu.

Poslední, **čtvrtá kapitola**, se zabývá vysvětlením poznatků uvedených v části teoretické. V jejím úvodu jsou rozebrány činnosti pověřeného obecního úřadu, tedy jeho úkoly v rámci výkonu státní správy. Tato kapitola dále obsahuje charakteristiku dvou vybraných obcí s pověřeným obecním úřadem, a to měst Nasavrky a Chrast. Důvodem, proč jsem si pro svou práci vybrala právě tato dvě města, je to, že jsou to dva pověřené obecní úřady nacházející se nejbližší mému bydlišti, a tak mě zajímalo, co tvoří největší položky výdajů jejich rozpočtů a jak se od sebe výdaje těchto dvou měst liší. V této kapitole je též uvedena analýza neinvestičních výdajů těchto dvou měst. Na závěr je provedena komparace výdajů města Chrast a Nasavrky. Porovnávat pouze běžné, kapitálové či celkové výdaje dvou obcí s rozdílnou velikostí a rozdílným počtem obyvatel by však nebylo žádoucí, a proto jsem pro vzájemné srovnání těchto dvou měst přepočítala jejich výdaje na jednoho obyvatele každého města, což je dle mého názoru již objektivní způsob, jak výdaje porovnat.

1 Veřejná správa v České republice

V odborné literatuře lze najít mnohé definice a také vymezení pojmu veřejná správa. Jedno z nich uvádí například Hendrych¹: *V zásadě pod označením veřejná správa rozumíme buď určitý druh činností (tj. spravování) nebo institucí (organizaci, úřad), která veřejnou správu vykonává. V prvním případě jde o správu v materiálním (funkčním pojetí), ve druhém případě o správu v pojetí formálním (institucionálním, organizačním). V materiálním pojetí je veřejná správa činností státních nebo jiných veřejných institucí, která svým obsahem není ani činností zákonodárnou ani soudní. Ve formálním pojetí správy se klade důraz na instituce a jejich orgány, které mají působnost a pravomoc řešit veřejné úkoly, pokud nejsou přikázány Parlamentu nebo soudům.*

Jinou definici můžeme nalézt u Pekové²: *Veřejná správa je zpravidla chápána jako souhrn záměrných činností, které nejsou zákonodárstvím, soudnictvím ani vládou, kterými se realizují rozhodnutí volených orgánů, uvádějí se do praxe ustanovení zákonů a podzákonných předpisů, zabezpečují se úkoly ve veřejném zájmu, a to na úrovni státu i územní samosprávy. Aby mohla veřejná správa zajišťovat různé činnosti, musí být zajištěna její odpovídající organizace. Z tohoto vyvstává další vymezení veřejné správy, kdy je pojímána jako souhrn institucí, které vykonávají tuto činnost přímo nebo zprostředkovaně. Výkon veřejné správy vykonávají k tomu zřízené orgány a instituce, kterým se musí vymezit jejich kompetence, včetně rozhodovacích pravomocí, aby míra rozhodování byla kontrolovatelná, aby nedocházelo ke zneužití moci úředníky. Z právního hlediska je veřejná správa vykonavatelem zákonů a má úzký vztah na správní právo.*

Lze tedy říci, že veřejná správa je správou veřejných záležitostí, realizovaná jako projev výkonné moci ve státě. Je pro ni charakteristické, že se jedná o veřejnou moc, která je dána především státu a ostatním státem pověřeným orgánům.

Veřejná správa je vnitřně i navenek organizovaný celek. Základem pro její uskutečňování v naší republice je zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a další, na ni navazující zákony. Aby mohla veřejná správa efektivně a optimálně fungovat, je třeba ji organizovat

¹ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: Obecná část*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 5 s. ISBN 80-7179-442-2.

² PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. s 85. ISBN 978-80-7357-351-5.

tak, aby napomáhala plnění veřejných úkolů a aby vytvářela předpoklady pro výkon veřejné správy jako služby.

Veřejná správa zabezpečuje takové úkoly, za které odpovídá stát a ostatní subjekty veřejné správy. Její činnost ovlivňuje jak moc zákonodárná, tak i moc výkonná a moc soudní. Dále také volené orgány a v neposlední řadě orgány kontrolní, a to jak orgány kontroly veřejné, tak i občanské.

1.1 Členění veřejné správy

Veřejnou správu můžeme rozčlenit dle toho, zda ji stát vykonává svými orgány, případně prostřednictvím jiných pověřených orgánů a osob - takovýto druh správy nazýváme **státní správou**. Pokud však stát přenechává určitý okruh záležitostí na nestátních veřejnoprávních korporacích, aby je spravovaly na samosprávném principu, pak tuto činnost označujeme za **veřejnou samosprávu**.

System veřejné správy v naší republice popisuje například Sládeček³: Dle něj fungování veřejné správy v naší zemi zajišťuje strukturně poměrně složitý systém tzv. subjektů a vykonavatelů veřejné správy.

Subjektem veřejné správy je dle něj nositel veřejných práv a povinností a též odpovědností z toho vyplývajících. Subjektem veřejné správy je stát a dále jiné subjekty, o nichž to stanoví Ústava, případně jiný zákon, jsou jimi veřejnoprávní korporace, veřejné ústavy a veřejné podniky, státní fondy, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a veřejné výzkumné instituce.

Vykonavatelé veřejné správy jsou podle Sládečka na rozdíl od subjektů veřejné správy pojímáni jako tzv. orgánní nositelé, to znamená ty instituce, které jménem subjektu veřejné správy jako nositele veřejné správy jednají, tj. fakticky vykonávají veřejnou správu. Teorie práva rozlišuje přímé a nepřímé vykonavatele státní správy. **Přímí vykonavatelé státní správy** jsou organizační struktury, které veřejnou, respektive pouze státní správu vykonávají bezprostředně místo státu a jeho jménem. Tímto termínem lze označit vládu, prezidenta republiky, ministerstva, jiné ústřední správní úřady a též další správní úřady

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2., aktualizované a přepracované vydání. Praha: ASPI - Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-389-9.

s celostátní působností, dále veřejné bezpečnostní sbory a také nezávislé správní úřady. Jinými slovy jako přímé vykonavatele veřejné správy můžeme označit především ministerstva, dále jiné správní úřady a další jim podřízené správní úřady s celostátní či územně omezenou působností, které nemají status právnické osoby.

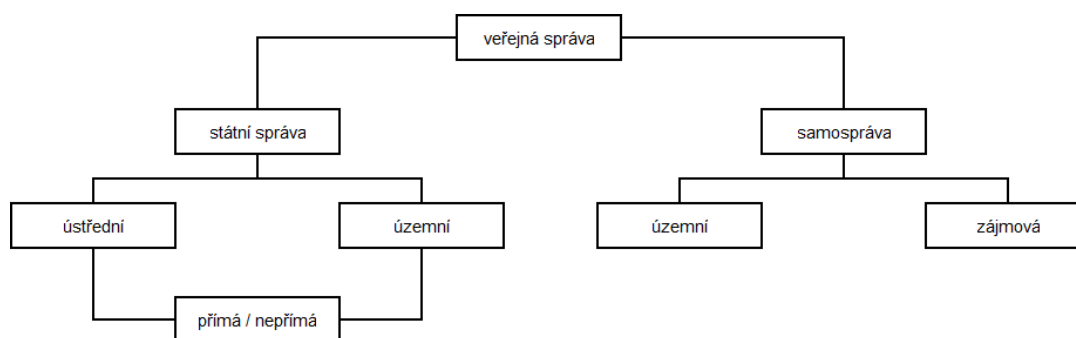
Státní správu, jak říká Sládeček, nevykonávají jen orgány státu, ale i další subjekty, na které byl výkon státní správy delegován, resp. jim byl výkon státní správy propůjčen, a to buď z části, případně na celém území státu. Tyto orgány označujeme jako **nepřímé vykonavatele státní správy**. Jsou jimi orgány krajů a obcí, včetně zvláštních orgánů krajů i obcí a dále fyzické a právnické osoby soukromého práva.

Rozdíl mezi subjekty a vykonavateli veřejné správy vysvětlím na následujícím příkladu. Subjektem veřejné správy je například stát, ale jejím vykonavatelem jsou státní orgány, tedy například finanční ředitelství, ministerstvo či krajský úřad.

Ve své knize Sládeček též uvádí, že se veřejná správa nevyčerpává jen na správu prováděnou státem, ale že existuje i samospráva a dále zbytková, neboli ostatní veřejná správa. Termínem **vykonavatelé samosprávy** lze označit kraje, obce a jejich orgány, stavovské komory a jejich orgány, dále orgány základních škol a také orgány veřejných vysokých škol a jejich fakult. Jako **ostatní vykonavatelé veřejné správy** jsou označovány nesamosprávné instituce, které plní některé veřejné úkoly, například lze uvést Všeobecnou zdravotní pojišťovnu. Obce, kraje i zájmové komory jsou subjektem veřejné správy jako veřejnoprávní korporace a zároveň jsou vykonavateli veřejné správy, a to prostřednictvím svých orgánů.

Na následujícím obrázku je znázorněno orientační členění veřejné správy:

Obrázek 1 - Orientační členění veřejné správy

Zdroj: HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Organizace veřejné správy*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004. s 49. ISBN 80-7251-158-0.

1.1.1 Státní správa

Státní správu lze definovat jako organizující a mocensko-ochrannou činnost státu, výkonného, podzákoného a nařizujícího charakteru. Státní správa aplikuje zákony, provádí státní politiku a sleduje státní zájmy. V neposlední řadě také rozhoduje o konkrétních případech a povinnostech fyzických a právnických osob při výkonu správy.

Jak je vidět na obrázku 1, státní správu je možno dále rozdělit na správu ústřední a územní.

Pro výkon státní správy jsou typické hierarchické vztahy nadřízenosti a podřízenosti mezi jednotlivými orgány. To znamená, že příslušný orgán státní správy na nižší úrovni je podřízen orgánu stojícímu v organizační struktuře státní správy výše.⁴

1.1.1.1 Ústřední orgány státní správy

Jako ústřední orgány státní správy lze označit ty orgány, které vykonávají působnost na celém území státu a nejsou podřízeny žádnému jinému speciálnímu správnímu úřadu. Termínem ústřední orgány státní správy lze tedy označit 14 ministerstev, která jsou reprezentována jednotlivými ministry a též další ústřední orgány státní správy, mezi něž zahrnujeme například Český statistický úřad, Český úřad zeměměřičský a katastrální, dále Český báňský úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Správu státních hmotných rezerv a další. Tyto orgány mají charakter jiných správních úřadů s celostátní působností, jejich činnost je úzce specializovaná a zřizují se a ruší kompetenčním zákonem.⁵ V jejich čele nestojí ministři, nýbrž vedoucí, kteří jsou jmenováni vládou a ve výjimečných případech prezidentem republiky. Mezi ústřední orgány státní správy lze do jisté míry zařadit i prezidenta republiky a vládu. Tyto dva orgány jsou však především orgány moci výkonné a jako orgány státní správy působí jen omezeně.

Veškeré činnosti ve veřejné správě však nelze zajistit prostřednictvím ústředních orgánů státní správy, jelikož ty řeší pouze základní a koncepční otázky. Ostatní činnosti jsou proto svěřeny jiným orgánům veřejné správy, které působí na konkrétní společenské vztahy a zabezpečují činnosti orgánů ústředních. V prvním případě se jedná o správní úřady, které

⁴ *Deník veřejné správy* [online]. 2009 [cit. 2010-02-25]. Veřejná správa online. Dostupné z WWW: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6262427>>.

⁵ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

jsou podřízeny některému ústřednímu správnímu úřadu, jako příklad lze uvést Českou obchodní inspekci, Licenční úřad, Dražní inspekci, Státní plavební správu, Úřad pro civilní letectví, Státní veterinární správu ČR, Českou správu sociálního zabezpečení, Národní archiv, atd. V případě druhém jde o vnitřní organizační jednotky, které mají postavení správního úřadu a jsou částí některého správního úřadu. Jako příklad lze uvést Generální ředitelství cel, Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, Inspekce ministra vnitra, apod.

Na výkonu státní správy se mohou podílet také jiné státní orgány, jakými jsou Česká národní banka, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, zastupitelské úřady v zahraničí a v neposlední řadě také soudy, a to při výkonu správy soudů.

Státní správa může být vykonávána rovněž veřejnými sbory, a to konkrétně Policií ČR, Hasičským záchranným sborem ČR, dále Armádou ČR, Vojenskou policií a Vězeňskou službou ČR. Výkon státní správy lze zabezpečit i zpravodajskými službami, kterými jsou Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajství.

1.1.1.2 Územní orgány státní správy

Mezi územní orgány státní správy patřily do 31. 12. 2002 okresní úřady, které však byly zrušeny reformou veřejné správy z roku 2001. Kompetence zaniklých okresních úřadů od roku 2003 přešly na obecní úřady s rozšířenou působností a pověřené obecní úřady. Některé kompetence bývalých okresních úřadů přešly také na kraje a na ostatní orgány státní správy.

Územní, neboli místní úroveň státní správy tedy v současné době vykonávají obce, jako nejnižší územně správní jednotky a také kraje, jako vyšší územně samosprávné celky. Územní státní správu lze dále segmentovat na územní státní správu se všeobecnou působností a specializovanou územní státní správu.

Územní státní správu se všeobecnou působností tvoří nebo se na ní podílejí krajské úřady, obecní úřady, dále také pověřené obecní úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Dalšími vykonavateli jsou újezdní úřady a zvláštní orgány obcí a krajů.

Jako specializované územní orgány státní správy označujeme ty orgány, které působí na základě ustanovení zvláštních zákonů na určitém vymezeném území. Lze je také označit

jako územně dekoncentrované orgány státní správy, jelikož jsou to specializované orgány, které jsou přímo odvozeny od některých správních úřadů s celostátní působností, jimž jsou podřízeny. Jako příklad specializovaných územních orgánů státní správy lze uvést finanční ředitelství a finanční úřady, obvodní báňské úřady, dále krajské hygienické stanice, úřady práce, celní ředitelství a celní úřady, pozemkové úřady, státní oblastní archivy a jiné.

1.1.2 Samospráva

Pojem **samospráva** je možno definovat jako výsledek delegování správy na jiné, nestátní subjekty, čímž je umožněno samostatné spravování věcí na území menším, než je stát. Samospráva je výrazem decentralizace a demokracie. Náleží ji vykonávat své záležitosti samostatně, vlastním jménem a také vlastními prostředky, a to v rámci zákonem stanovených právních předpisů. Funkcí samosprávy je spravovat záležitosti určitého společenství občanů, jeho reprezentace a vyjadřování zájmů tohoto společenství s účastí všech jeho členů.

Samosprávu lze rozdělit na samosprávu územní a zájmovou. **Územní samosprávu** chápeme jako právo a schopnost územních orgánů řídit podstatnou část veřejných záležitostí, a to v zájmu místního obyvatelstva v mezích, které jsou stanoveny zákonem. Mezi orgány územní samosprávy patří 6249 obcí České republiky a dále 14 krajů, včetně hlavního města Prahy. **Zájmovou samosprávu** tvoří nejrůznější profesní komory, jimiž jsou samostatné organizace, které se zakládají na individuálním členství. Toto členství je u většiny profesních komor povinné, a to pro fyzické osoby určité profese nebo stavu. Jedná se například o Českou advokátní komoru, Notářskou komoru ČR, Českou lékařskou komoru, Českou komoru architektů a další.

Obce vedle své samosprávné funkce zabezpečují i určitou část výkonu správy státní, a to v rozsahu, ve kterém na ně byl výkon této správy přenesen. V činnosti obcí a krajů proto můžeme rozlišit působnost samostatnou a přenesenou. Samostatná působnost je u územní správy rozhodující. V rámci ní orgány územní samosprávy přímo nebo zprostředkovaně vykonávají místní samosprávu. V rámci přenesené působnosti je pak na obce a kraje přenesen i určitý rozsah výkonu státní správy, který plní v zastoupení státu. Samospráva obcí však není předmětem této práce a proto jí není věnována taková pozornost, jako správě státní.

2 Obec

Zákon o obcích⁶ definuje obec jako veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území, dále o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem.

Obec je právnickou osobou, která má právní subjektivitu a jejíž vznik upravuje zákon. Dále lze obec charakterizovat jako základní územně samosprávný celek, vymezený hranicí území obce. Dá se říci, že obec je v mezích zákona nezávislá na státu. Obce mají ve veřejné správě čím dál významnější postavení, jelikož jsou na ně ze státu decentralizovány kompetence a odpovědnosti za stále více druhů veřejných statků pro obyvatelstvo.

2.1 Znaky obce

Obec je v právním smyslu vymezena třemi základními znaky, jimiž jsou **území, občané a působnost**.⁷ Jako další znak obce bývá zpravidla uváděn majetek obce.⁸ Majetek obce však patří do sféry samostatné působnosti obce, a proto mu v této práci není věnována pozornost.

2.1.1 Území obce

Území obce je správním územím, na kterém obec vykonává svou působnost, a to jak samostatnou, tak i přenesenou. Každá obec České republiky je začleněna do správního obvodu vyššího územně samosprávného celku, tedy kraje.

Zákon o obcích stanovuje možnost měnit území obce, a to buď sloučením či připojením obce, na druhé straně též oddělením části obce.⁹ O slučování či rozdělování obcí rozhoduje krajský úřad, na základě výsledků proběhlého místního referenda v obci.

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. s. 79. ISBN 80-7261-086-4.

⁸ Dle ustanovení § 2 odst. 1, zák. č. 128/2000 Sb., o obcích a dále ustanovení § 38 odst. 1 a 2 téhož zákona

⁹ Podrobněji ustanovení § 18 – 26 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích

Česká republika je typická svou rozdrobeností obcí, což je však z ekonomického hlediska neefektivní. Malé obce mají větší problémy v zajišťování samostatné působnosti než obce větší. Je to dáno tím, že malé obce disponují menším objemem finančních prostředků než ty větší. V posledních letech však převažují tendence, které vedou k omezení rozdělování malých obcí na menší sídelní útvary a také tendence, které se snaží obce motivovat k jejich opětovnému slučování. To se však příliš nedaří. Schůdnější cestou je například sdružování obcí do dobrovolných svazků obcí, a to dle zákona o obcích.

2.1.2 Občané obce

Občané tvoří členskou základnu obce. Za občany obce jsou považovány ty fyzické osoby, které mají státní občanství České republiky a trvalý pobyt v konkrétní obci. Občan obce, který dosáhl 18 let věku, má řadu práv.¹⁰ Mezi ta nejdůležitější jmenujme například právo volit a být volen do obecního zastupitelstva a také právo hlasovat v místním referendu.

2.1.3 Působnost

Jak již bylo řečeno výše, obec může vykonávat dva druhy působnosti, a to působnost samostatnou a přenesenou. Samostatná působnost představuje **decentralizaci** veřejné správy na územní samosprávu. U přenesené působnosti jde o výraz **dekoncentrace**, tedy přesun kompetencí ze státu na územní samosprávu v rámci výkonu správy státní. Samostatnou působnost vykonávají všechny obce, rozdíly mezi obcemi jsou však v rozsahu působnosti přenesené.

V samostatné působnosti mají obce právo spravovat své záležitosti samostatně. Právo obcí na místní samosprávu je zakotveno v Evropské chartě místní samosprávy.¹¹ Samostatná působnost, neboli samospráva veřejných záležitostí v obcích, se uskutečňuje prostřednictvím volených orgánů, jimiž jsou obecní zastupitelstva. Může se také uskutečňovat přímým hlasováním obyvatel v místním referendu. Orgány státu a krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat jen v takovém případě, pokud to vyžaduje ochrana zákona a takovým způsobem, který je zákonem stanoven.

¹⁰ Blíže § 16 odst. 2, písm. a) – d), zák. č. 128/2000 Sb., o obcích

¹¹ Je to důležitý dokument, který se týká postavení územní samosprávy v Evropě. Vymezuje například pojem a rozsah místní samosprávy, její ústavní a zákonné základy, finanční zdroje místních společenství, právní ochranu místní samosprávy a další. Jednotlivé státy nemusí respektovat veškerá její ustanovení, musí však vymezit ta, která respektovat nebudou. Česká republika tuto úmluvu ratifikovala v roce 1998 a v platnost vstoupila 1. září 1999. V našem zákonodárství respektujeme většinu ustanovení tohoto dokumentu.

Při výkonu samostatné působnosti obec zajišťuje především různé druhy veřejných statků lokálního charakteru pro své občany a slouží tak k uspokojování potřeb občanů žijících na území obce.¹² Dalším úkolem obce v samostatné působnosti je rozhodování o způsobu, jakým budou tyto veřejné statky zabezpečovány a také o způsobu financování nákladů s tím souvisejících. Do kompetencí obce v samostatné působnosti patří též rozhodování o směrech dalšího ekonomického a sociálního rozvoje obce.

V rámci přenesené působnosti obce vykonávají státní správu jménem státu. Jejím výkonem jsou ze zákona pověřeny výkonné orgány obcí, a to obecní úřady a tzv. zvláštní orgány obcí.¹³ Část výkonu přenesené působnosti vykonává též rada obce. Konkrétní obsah přenesené působnosti stanoví zvláštní zákony z jednotlivých odvětví státní správy. Postup orgánů státní správy při jejím výkonu je pak upraven zákony procesními, zejména správním řádem, zákonem o státní kontrole a také zákonem o správě daní a poplatků. Při plnění úkolů v přenesené působnosti jsou obce podřízeny a kontrolovány orgány státní správy a v některých oblastech také krajským úřadem. Na plnění úkolů v přenesené působnosti dostávají obce příspěvek ze státního rozpočtu, jehož konstrukce bude rozebrána dále.

2.2 Kategorizace obcí

Obce lze kategorizovat z hlediska samosprávného a též z hlediska státní správy.

Ze samosprávného hlediska jsou zákonem o obcích stanoveny základní druhy obcí, kterými jsou: obce, města, dále městyse, statutární města a také hlavní město Praha. Všechny tyto druhy obcí disponují stejným rozsahem samostatné působnosti, avšak s výjimkou hlavního města Prahy, které vykonává navíc i krajskou samosprávu.

Obce lze rovněž kategorizovat dle rozsahu míry přenesení státní správy, jíž se od sebe jednotlivé obce odlišují a kterou vykonávají v přenesené působnosti. Podle tohoto hlediska lze obce diferencovat na obce se základním rozsahem přenesené působnosti, jež je svěřena všem obcím. Druhým typem obcí dle tohoto hlediska jsou obce se širším rozsahem přenesené působnosti, kterou vykonávají i na území druhých obcí, spadajících do

¹² PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. s. 85. ISBN 80-7261-086-4.

¹³ Zvláštními orgány obce rozumíme takové orgány, které zřizuje starosta a jejichž zřízení a činnost upravuje zvláštní zákon. Jako příklad lze uvést přestupkovou či povodňovou komisi a další.

správního obvodu dané obce se širším rozsahem přenesené působnosti. Jsou jimi obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností.

Z hlediska míry přenesení státní správy lze obce dále rozčlenit do následujících kategorií:

➤ **obce I. kategorie** – jedná se o obce se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti. Do této kategorie spadá všech 6249 obcí České republiky.

➤ **obce II. kategorie** – a to obce s pověřeným obecním úřadem, které kromě pravomoci obce I. kategorie vykonávají přenesenou působnost, a to jak na svém katastrálním území, tak i na území obcí I. kategorie, které se nacházejí v jeho správním obvodu.

➤ **obce III. kategorie** – těmi jsou obce s rozšířenou působností. Obecní úřady těchto obcí vykonávají pravomoci jak obce I., tak i II. kategorie a dále rozšířenou působnost ve zvláštním správním obvodu.¹⁴

2.3 Orgány obce

Termínem orgány obce označujeme zákonem stanovené orgány, jimiž jsou zastupitelstvo obce, dále rada obce, starosta, obecní úřad a také zvláštní orgány obce.

Na řízení obce se mohou podílet také její občané, a to buď přímo, anebo nepřímo. Přímo účastí se rozumí například práce v různých komisích či účast na veřejných zasedáních zastupitelstva obce nebo účastí v konaném místním referendu. Veřejná zasedání umožňují zjistit názory a preference občanů a jejich následné využití při zlepšování úrovně řízení a hospodaření obce. Nepřímo se mohou občané na řízení podílet prostřednictvím zvolených zastupitelů v obecním zastupitelstvu.

2.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je kolektivním voleným orgánem, tvořeným členy zastupitelstva, kteří byli zvoleni tajným hlasováním ve všeobecných, rovných a přímých volbách. Počet zastupitelů je stanoven podle počtu obyvatel v obci a také podle velikostí územního obvodu.

¹⁴ CHARBUSKÝ, Miloš. *Veřejná správa: správa měst a obcí*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. 86 s. ISBN 978-80-7395-020-0.

Členové zastupitelstva obce jsou voleni jednou za čtyři roky v komunálních volbách. Mandát člena zastupitelstva vzniká jeho zvolením a člen zastupitelstva ho musí vykonávat osobně. Z toho vyplývá, že nemůže být nikým zastupován, a to ani zmocněncem či jiným členem zastupitelstva obce. Jeho mandát zaniká buď splněním podmínek stanovených zákonem nebo pokud zánik mandátu vysloví zastupitelstvo obce.

Zasedání zastupitelstva obce se konají dle potřeby, ale nejméně jednou za 3 měsíce. Jestliže se však zastupitelstvo nesejde po dobu delší než půl roku, v takovém počtu, aby bylo schopno se usnášet, má Ministerstvo vnitra pravomoc jej rozpustit. Zastupitelstvo obce je usnášeníschopné, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. Aby bylo platné usnesení, rozhodnutí či volba, je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce.

Zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná a řídí se jednacím řádem. Veřejnost ze zasedání není možno vyloučit a může se ho zúčastnit jakákoli osoba, tedy i občan jiné obce. O konání zasedání zastupitelstva obce musí být občané včas informováni, a to nejčastěji vyvěšením oznámení na úřední desce či jiným způsobem v místě obvyklým.

Zasedání zastupitelstva obce svolává a také zpravidla řídí starosta. O průběhu konaného zasedání se vyhotoví zápis, který podepisuje starosta či místostarosta a dále zvolení ověřovatelé.

Mezi nejdůležitější pravomoci zastupitelstva obce patří rozhodování ve věcech samostatné působnosti obce, a to například schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, zřizování dočasných či trvalých peněžních fondů obce, vydávání obecně závazných vyhlášek obce. Ze svých řad volí zastupitelstvo starostu, místostarostu a další členy rady obce, dále zřizuje a ruší výbory a také obecní policii, rozhoduje o spolupráci s jinými obcemi, atd.

2.3.1.1 Orgány zastupitelstva obce

Zastupitelstvo obce zřizuje jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Ty však nemají vlastní rozhodovací pravomoc a tak své návrhy a stanoviska předkládají zastupitelstvu, kterému ze své funkce také odpovídají. Schůze výboru se konají dle potřeby a k přijetí jeho usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů výboru. Usnesení se vyhotovují písemně a podepisuje je předseda výboru. Toho ze svých řad volí i odvolává

obecní zastupitelstvo. Počet členů výboru je vždy lichý, nejméně jsou ale tříčlenné. Jeho členem nemůže být starosta, místostarosta ani tajemník.

Počet výborů zřizovaných v konkrétní obci není stanoven zákonem, závisí ale na rozhodnutí zastupitelstva obce. Ze zákona musí být zřízen výbor finanční a kontrolní. Dalšími výbory, které může zastupitelstvo zřídit, je výbor pro národnostní menšiny a výbor osadní.

2.3.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce, a to v samostatné působnosti. Ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu obce. V přenesené působnosti, tedy při výkonu státní správy, může rozhodovat jen v zákonem vymezených případech. Obecní radu tvoří starosta, místostarosta a další členové rady, kteří jsou voleni z členů obecního zastupitelstva. Počet členů rady obce je vždy lichý, čítá nejméně 5 a nejvíce 11 členů. Podmínkou je, že tento počet nesmí přesáhnout $\frac{1}{3}$ počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v těch obcích, kde má zastupitelstvo obce méně než 15 členů. V těchto obcích vykonává pravomoc rady starosta obce, avšak s výjimkou vydávání nařízení obce, které je v těchto případech v kompetenci zastupitelstva obce.

Schůze rady obce se konají podle potřeby a na rozdíl od zastupitelstva obce jsou její zasedání neveřejná. Pokud se sejde nadpoloviční většina všech jejich členů, je rada schopna usnášení. K přijetí jejího usnesení je třeba vyslovení souhlasu nadpoloviční většiny všech jejich členů. Ze svých jednání pořizuje rada obce zápis, pod který se podepisuje starosta a také místostarosta obce či jiný radní. Tento zápis musí být později uložen u obecního úřadu k nahlédnutí.

Pokud je starosta či místostarosta odvolán ze své funkce nebo pokud na tuto svou funkci rezignoval, přestává být v tomto okamžiku i členem rady. Pokud je však odvolána rada obce jako celek, zůstává starosta a místostarosta i nadále ve své funkci. Dosavadní rada pak vykonává svou pravomoc do té doby, než je zvolena rada nová.

Rada obce rozhoduje v záležitostech samostatné působnosti obce, pokud však tyto záležitosti nejsou vyhrazeny zastupitelstvu nebo pokud si je pro sebe zastupitelstvo nevyhradilo. Do kompetencí rady obce patří mimo jiné: příprava materiálů pro jednání zastupitelstva obce, zabezpečování plnění usnesení zastupitelstva obce a zabezpečování

hospodaření obce, a to podle schváleného rozpočtu. Rada dále provádí rozpočtová opatření v rozsahu, který stanovilo zastupitelstvo obce; stanoví rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizuje a zrušuje odbory a oddělení obecního úřadu. Na základě návrhu tajemníka obecního úřadu jmenuje a odvolává vedoucí odboru obecního úřadu. Dále kontroluje plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v samostatné působnosti, stanoví celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a také v organizačních složkách obce, ukládá pokuty ve věcech samostatné působnosti obce, rozhoduje o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce, stanoví pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností, schvaluje organizační řád obecního úřadu a další.

2.3.2.1 Orgány rady obce

Rada obce může zřizovat komise, a to jako své iniciativní a poradní orgány. Ty jsou jí odpovědné ze své činnosti, přičemž počet a vymezení činnosti komise záleží na potřebách každé obce. Komise může přijmout usnesení, pokud s ním vysloví souhlas nadpoloviční většina všech jejích členů. V rámci samostatné působnosti mohou komise předkládat svá stanoviska a náměty radě obce. Pokud je komise pověřena výkonem přenesené působnosti, musí její předseda prokázat odbornou způsobilost v té oblasti přenesené působnosti, která byla komisi svěřena. Ve věcech výkonu přenesené působnosti jsou komise výkonnými orgány obce, a to na svěřeném úseku. Při výkonu přenesené působnosti na tomto úseku je pak komise odpovědná starostovi obce.

Tabulka 1 – Porovnání některých orgánů obce podle vybraných kritérií

	Výbor	Komise	Osadní výbor	Zvláštní orgán
Zřizuje	zastupitelstvo	rada	zastupitelstvo	starosta
Funkce	iniciativní, kontrolní	poradní, iniciativní (s pověřeným výkonná)	iniciativní, kontrolní	stanoveny zvláštním zákonem
Působnost	samostatná	samostatná (přenesená)	samostatná	přenesená
Předseda	člen zastupitelstva	určí rada	volen zastupitelstvem z řad členů výboru	jmenuje starosta
Počet členů	nejméně 3, ale vždy lichý	stanoví rada	nejméně 3, stanoví zastupitelstvo	stanoví starosta
Schůze	podle potřeby	podle potřeby	podle potřeby	podle potřeby

Zdroj: HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Organizace veřejné správy*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004. s 83. ISBN 80-7251-158-0.

2.3.3 Starosta obce

Starostu obce, i jeho zástupce – místostarostu, volí ze svých řad obecní zastupitelstvo. Starosta zastupuje obec navenek a za výkon své funkce je odpovědný zastupitelstvu. Jednou z podmínek pro zvolení zastupitele do funkce starosty či místostarosty je to, že musí být státním občanem ČR. To znamená, že těchto funkcí v ČR nemůže být zvolen cizinec, a to ani občan Evropské unie.

V době své nepřítomnosti je starosta zastupován místostarostou. Mezi nimi není v samostatné působnosti žádný vztah nadřízenosti a podřízenosti. Při výkonu působnosti přenesené však lze tento vztah zřejmě dovést, například z toho, že starosta stojí v čele obecního úřadu. Spolu s místostarostou obce nebo jiným radním podepisuje starosta obecně závazné vyhlášky a jiné právní předpisy obce. Pokud má starosta provádět úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva obce či rady obce, může tyto úkony provést jen po předchozím schválení výše jmenovanými orgány obce.

Starosta má pravomoci jako každý člen zastupitelstva a kromě nich dále například odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, odpovídá také za informování veřejnosti o činnosti obce, a to v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, atd.

O záležitostech samostatné působnosti obce rozhoduje starosta jen v případech, které mu stanoví rada obce. V obcích, kde není zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, zabezpečuje výkon přenesené působnosti starosta. Po projednání s ředitelem krajského úřadu může také výkon přenesené působnosti v určitých věcech svěřit komisi.

Starosta obce může pozastavit výkon usnesení rady, a to v takové situaci, kdy považuje toto usnesení za nesprávné. Pro výkon přenesené působnosti může starosta v případech stanovených zvláštními zákony zřídit zvláštní orgány obce.

2.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti, které souvisejí se samostatnou i přenesenou působností obce, resp. jejich orgánů.¹⁵ Je výkonným orgánem obce. Tvoří ho starosta, který je v jeho čele, dále místostarosta, tajemník (pokud je však tato funkce zřízena) a také zaměstnanci obecního úřadu, kteří jsou zařazeni do odborů, případně oddělení obecního úřadu.

V samostatné působnosti plní obecní úřad ty úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo či rada obce. Dalším úkolem je pomoc výborům a komisím v jejich činnosti. V přenesené působnosti vykonává obecní úřad státní správu, avšak s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce.

V obcích s pověřeným obecním úřadem a také v obcích s rozšířenou působností se vždy zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu. Za svou činnost je tajemník odpovědný starostovi obce, a to jak při výkonu samostatné, tak i přenesené působnosti. V obcích, kde funkce tajemníka zřízena není, plní jeho úkoly starosta.

Tajemník obce však nesmí vykonávat funkce v politických stranách ani hnutích. Není samostatným orgánem obce, ale součástí obecního úřadu. Zasedání zastupitelstva a schůzí rady se účastní pouze s poradním hlasem. Výkon přenesené působnosti zajišťuje s výjimkou těch věcí, které zákon svěřuje radě či zvláštnímu orgánu obce. Dále plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo či rada obce. Pro zaměstnance obecního úřadu plní tajemník úkol zaměstnavatele podle zvláštních předpisů a stanoví jim také platy. Vydává též pracovní řád a další vnitřní směrnice obecního úřadu, pokud je však nevydává rada obce.

Výkon samosprávy a v přenesené působnosti i státní správy zabezpečují zaměstnanci obecního úřadu, kteří pracují ve výkonných orgánech obecního úřadu, jimiž jsou odbory a oddělení. Zaměstnanci obecního úřadu vykonávají činnosti stanovené jim prováděcím právním předpisem. Musí rovněž prokazovat značné odborné způsobilosti a také vědomosti.

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. s. 90. ISBN 80-7261-086-4.

Čím je obec větší, tím je organizační struktura obecního úřadu složitější a naopak. V malých obcích se zpravidla řídicí agenda sdružuje jen do několika málo odborů, ve větších městech je odborů více, které se dále ještě člení na oddělení. Počet odborů a náplň jejich činnosti tedy závisí na velikosti obce a rovněž na rozsahu samostatné a přenesené působnosti. Větší rozsah přenesené působnosti zajišťuje pověřený obecní úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností, proto je jejich organizační struktura členitější.

Nejčastěji zřizovanými odbory v obcích jsou mimo jiné odbor finanční, odbor územního plánování a rozvoje, odbor školství a vzdělání, dále odbor majetkový a bytového hospodářství, odbor životního prostředí a v neposlední řadě též odbor kultury a sportu. Struktura a názvy odborů nejsou předepsány, proto se jejich názvy mohou různit. Pro efektivní řízení obce je však důležitá spolupráce mezi jednotlivými odbory.

2.3.4.1 Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Jak bylo již řečeno výše, po ukončení činnosti okresních úřadů byly některé jejich činnosti převedeny na krajské úřady a částečně také na úřady obcí s rozšířenou působností. Obecní úřad s rozšířenou působností je takový obecní úřad, který vedle své přenesené působnosti a vedle přenesené působnosti stanovené pro pověřený obecní úřad vykonává další přenesenou působnost, a to v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Těmto obecním úřadům náleží nejširší rozsah výkonu státní správy v přenesené působnosti.

Obce, které jsou v jednotlivých krajích obcemi s rozšířenou působností, stanoví příloha č. 2 k zákonu č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností v přenesené působnosti například vydávají občanské průkazy, cestovní pasy a také řidičské průkazy, vedou evidenci a registr obyvatel a provozují živnostenský úřad. Dále provádějí ochranu životního prostředí, vykonávají státní správu lesů, rozhodují na úseku myslivosti a rybářství, atd.

2.3.4.2 Pověřený obecní úřad

Nyní se dostáváme k objasnění pojmu pověřený obecní úřad, jelikož tento pojem je ústředním motivem této práce. Stát na obec s pověřeným obecním úřadem přenáší část svých pravomocí, ale ne v takovém rozsahu, jako na obce s rozšířenou působností. Každá obec s pověřeným obecním úřadem spadá do obvodu nějaké obce s rozšířenou působností a některé z pověřených obecních úřadů jsou zároveň i obecními úřady s rozšířenou působností.

Obce s pověřeným obecním úřadem stanoví zvláštní zákon, kterým je zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. V příloze č. 1 tohoto zákona je taxativně vymezen výčet obcí s pověřeným obecním úřadem v ČR. Správní obvody pověřených obecních úřadů jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra. Seznam pověřených obecních úřadů v rámci jednotlivých krajů je obsažen v příloze A této práce.

Kromě výkonu přenesené působnosti v základním rozsahu vykonává i další přenesenou působnost, která mu byla svěřena zvláštními zákony. Na pověřený obecní úřad může Ministerstvo vnitra na jeho žádost delegovat určitý rozsah výkonu státní správy, která je jinak v kompetenci obecního úřadu obce s rozšířenou působností. K takovéto žádosti je vyžadován souhlas krajského úřadu a také stanovisko příslušné obce s rozšířenou působností.

Při výkonu státní správy je pověřený obecní úřad oprávněn například zajišťovat volby do Parlamentu ČR, do zastupitelstev krajů, obcí a do Evropského Parlamentu. Další pravomocí je rozhodování v prvním stupni ve správním řízení o právech, právech chráněných zájmech a povinnostech osob a též rozhodování o poskytování peněžité a věcné dávky nebo půjčky. Pověřené obecní úřady jsou též vodoprávním úřadem a povolují odběr a nakládají s vodami, dále jsou orgánem ochrany přírody a též orgánem ochrany zemědělského půdního fondu. Jednotlivá oprávnění pověřeného obecního úřadu budou rozebrána dále, a to ve 4. kapitole této práce.

Tabulka 2 – Přehled obcí dle rozsahu výkonu státní správy

Název kraje	Celkový počet obcí	Počet obcí se základním rozsahem	Počet obcí s pověřeným obecním úřadem	Počet obcí s rozšířenou působností
Karlovarský	132	110	15	7
Liberecký	215	184	21	10
Pardubický	451	408	28	15
Královéhradecký	448	398	35	15
Moravskoslezský	299	246	31	22
Jihomoravský	673	616	36	21
Vysočina	704	663	26	15
Jihočeský	623	568	38	17
Olomoucký	399	365	21	13
Plzeňský	501	451	35	15
Středočeský	1 145	1 062	57	26
Ústecký	354	308	30	16
Zlínský	305	267	25	13
Celkem	6 249	5 646	398	205

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata od Českého statistického úřadu

3 Finanční systém územní samosprávy

Municipální rozpočet je jedním z článků rozpočtové soustavy ČR.¹⁶ Tato rozpočtová soustava je dále doplněna systémem dotací, prostřednictvím nichž každá vládní úroveň obdrží určitý objem peněžních prostředků, kterými dle stanovených pravidel doplňuje výdajové položky svého rozpočtu. Dotace představují finanční vazbu, jíž je municipální rozpočet napojen na rozpočet kraje a též na rozpočet státní.

Součástí municipálních rozpočtů jsou též rozpočty příspěvkových organizací, zřizovaných krajem či obcí. Podobně jako je obec napojena na státní a krajský rozpočet, tak i mezi rozpočtem obce a jí zřizovanou příspěvkovou organizací existuje určitý finanční vztah.

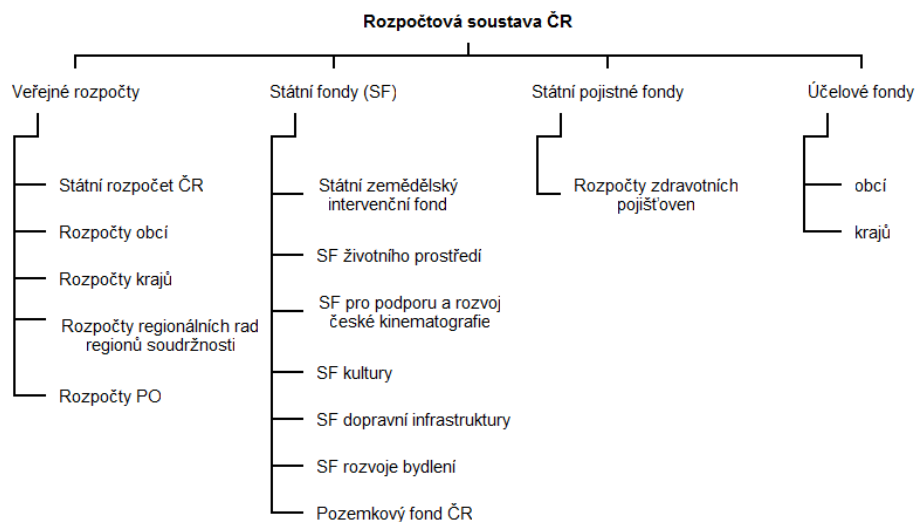
Do finančního systému územní samosprávy lze dále zařadit i mimorozpočtové peněžní fondy, které si územní celky zřizují. Zatímco sestavování územního rozpočtu a následné hospodaření podle něj v průběhu rozpočtového období je ze zákona povinné, vytváření mimorozpočtových fondů a jejich využití v systému financování územní samosprávy je zcela v rozhodovací pravomoci zastupitelstva obce. Pravidla pro sestavování veřejných rozpočtů, jejich plnění a také odpovědnost za jejich čerpání jsou stanovena zákony.¹⁷ Mezi další zákony, upravující problematiku hospodaření obce patří mimo jiné výše zmiňovaný zákon o obcích, dále zákon o rozpočtovém určení daní, zákon o finanční kontrole ve veřejné správě, vyhláška o rozpočtové skladbě, atd.

¹⁶ Termínem rozpočtová soustava označujeme soustavu veřejných rozpočtů, a to včetně rozpočtových vztahů uvnitř této soustavy a dále instituce zabezpečující tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků jednotlivých okruhů finančních prostředků v rámci této soustavy. Rozpočty jednotlivých vládních úrovní tvoří články rozpočtové soustavy.

¹⁷ A to zákony o rozpočtových pravidlech. Je to zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon bývá taktéž nazýván jako tzv. velká rozpočtová pravidla a upravuje oblast hospodaření se státními finančními prostředky. Kromě těchto velkých rozpočtových pravidel existuje i zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, jinak nazývaný malá rozpočtová pravidla a který pokrývá sféru hospodaření obcí, dobrovolných svazků obcí a krajů

Na obrázku 2 je znázorněno zařazení municipálního rozpočtu v rámci rozpočtové soustavy naší republiky.

Obrázek 2 – Rozpočtová soustava České republiky

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 204 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

3.1 Municipální rozpočet

Nejdůležitější součástí finančního systému na úrovni územní samosprávy je municipální rozpočet. Lze ho definovat jako decentralizovaný peněžní fond, jenž bilancuje příjmy, které obec získala jak vlastní činností, tak i na základě přerozdělení v rozpočtové soustavě. Tyto získané příjmy následně bilancuje s výdaji, potřebnými jak na zajištění samosprávy, tak i státní správy. Obecní rozpočet je vytvářen, sestavován, rozdělován a také používán s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty.

Rozpočet obce na příslušný rok zaujímá ústřední místo v procesu řízení v podstatě všech činností obce, neboť většina aktivit obecních orgánů je závislá na odpovídajícím přísunu finančních prostředků.¹⁸ Z toho lze dovodit, že rozpočet územně samosprávných celků je nástrojem zabezpečení a financování obecní politiky, tedy základem finančního hospodaření municipalit.

¹⁸ LACINA, Karel. *Vybrané kapitoly ze soudobého řízení měst a obcí*. 3. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. 73 s. ISBN 80-7194-495-5.

Z účetního hlediska je rozpočet **bilancí**, jenž bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období, které se shoduje s rozpočtovým obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů. Dále může být definován jako **finanční plán**, podle nějž se v rozpočtovém roce hospodaří. Tento plán by měl zajistit solventnost obce a to tím, že připouští pouze ty výdaje obce, které jsou kryty buď příjmy, jenž lze reálně očekávat nebo existujícími rezervami, eventuelně půjčkami, které lze získat a následně splatit. Jelikož územní samospráva není ve svém hospodaření soběstačná, je důležité dobře naplánovat peněžní příjmy a výdaje a také jejich časové rozložení během rozpočtového roku. Municipální rozpočet je, podobně jako ostatní rozpočty v rozpočtové soustavě, tokovou veličinou. Na příjmovém a výdajovém účtu tedy nikdy není stav příjmů a výdajů v takové výši, jako ve schváleném rozpočtu. Je to z toho důvodu, že v průběhu rozpočtového období se z došlých příjmů postupně hradí výdaje – říkáme, že během rozpočtového období dochází k časovému nesouladu mezi vývojem příjmů a výdajů. Důležité je však zajistit to, aby obec byla stále likvidní, tedy aby byla schopná hradit své závazky.

Municipální rozpočet je rovněž, ostatně jako všechny veřejné rozpočty, nástrojem veřejné politiky. V tomto případě je nástrojem prosazování cílů politiky obecní, jejímž subjektem je volený orgán obce, a to obecní zastupitelstvo. Municipální rozpočet též informuje o finanční situaci dané obce a také o plánech obce.

Dlouhodobým cílem hospodaření obce by měl být **vyrovnaný rozpočet**, kdy se příjmy obce rovnají jejím výdajům. Kromě rozpočtu vyrovnaného však existují ještě další dvě podoby rozpočtu, a to:

➤ **Přebytkový rozpočet** – ten může být schválen, pokud jsou některé příjmy daného roku určeny k využití v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěru. Jestliže hospodaření obce skončí přebytkem, tedy pokud jsou její příjmy větší než výdaje, dochází k tvorbě rozpočtové rezervy. Tu je možno použít na začátku dalšího rozpočtového období, a to například ke krytí rozpočtových výdajů, případně ji lze převést do peněžních fondů, které jsou součástí finančního systému municipalit.

➤ **Schodkový rozpočet** – může být schválen pouze v případě, že je schodek možno uhradit finančními prostředky z minulých let. Pokud však obec finanční prostředky z let minulých nemá k dispozici, může schodek uhradit pomocí návratných finančních prostředků. To však může vést k zadlužení obce a následným vážným problémům. Pokud tedy nebude schodek rozpočtu finančně krytý, nemůže dojít k jeho schválení.

3.1.1 Rozpočtová skladba

Vlastní strukturu obecního rozpočtu, tedy jeho příjmy a výdaje, podrobně a závazně člení rozpočtová skladba, kterou stanovuje Ministerstvo financí vyhláškou. Rozpočtová skladba je závazná pro celou soustavu veřejných rozpočtů, čímž je umožněn komplexní pohled na její finanční hospodaření. Dále umožňuje analyzovat jednotlivé rozpočty, a to jak v čase, tak i prostorově (například mezi jednotlivými obcemi), umožňuje též přehledně zjistit potřebné informace v jednotlivých etapách rozpočtového procesu a také zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtů v rozpočtové soustavě.

Z hlediska municipality upravuje rozpočtová skladba způsob třídění všech peněžních operací¹⁹ rozpočtů a fondů municipalit, včetně operací organizačních složek, jichž je obec zřizovatelem. Rozpočtová skladba se však nevztahuje na příspěvkové organizace zřízené obcí a též na operace související s podnikatelskou činností subjektů územní samosprávy. Pokud obec provádí tuto podnikatelskou činnost, v průběhu rozpočtového roku ji zaznamenává účetně mimo rozpočet. Hospodářský výsledek této činnosti se pak musí nejdéle do konce rozpočtového roku do rozpočtu obce promítnout, a to z toho důvodu, aby mohl být součástí závěrečného účtu obce. Rozpočtová skladba se dále nevztahuje na operace na účtech cizích prostředků a též na účtech sdružených prostředků, které nemají charakter prostředků veřejných.

Veškeré třídění jednotlivých položek musí respektovat zásady rozpočtové skladby, kterými jsou:

- **zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu** – municipální rozpočet se sestavuje vždy na příslušný rozpočtový rok, který se u nás shoduje s rokem kalendářním.
- **zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu** – jak jednotlivé druhy, tak i velikost položek v příslušném veřejném rozpočtu musí odpovídat jednak reálné rozpočtové

¹⁹ Peněžními operacemi rozumíme inkasa, neboli příjem peněžních prostředků na bankovní účet a také platby z bankovních účtů zřízených u peněžních ústavů – to znamená výdej peněžních prostředků. Peněžní operace mají charakter tzv. veřejných operací (tzn. operací v rozpočtech a v mimorozpočtových fondech, o kterých se rozhoduje veřejnou volbou). Třídění je založeno na využití principu peněžních pohybů (tzv. cash princip) – tzn. připsání peněžních prostředků na bankovní účet a jejich odepsání z bankovního účtu. S výjimkou operací pokladny, které se promítnou do příjmů a výdajů podle rozpočtové skladby až tehdy, když dojde k jejich zúčtování s příslušným bankovním účtem. Zvlášť se tedy nesleduje příjem peněz a jejich vydání z pokladny - sledují se pouze převody mezi pokladnou a vlastním bankovním účtem. Pro tyto účely si obce mohou zřídit libovolný počet účtů. Může se jednat o základní běžný účet, vkladový a výdajový účet, účet sdružených prostředků, atd. Lze tedy říci, že peněžní operace mají vztah k pokladnímu plnění územního rozpočtu.

skladbě a jednak konkrétním potřebám příslušného rozpočtu v tom kterém roce, v závislosti na reálných možnostech obce.

➤ **zásada jednotnosti rozpočtu** – každý údaj v rozpočtu má své jednoznačně identifikovatelné místo. Tato zásada vyžaduje, aby všechny veřejné rozpočty byly sestavovány jednotným způsobem a aby všechny finanční operace příslušného rozpočtu byly soustředěny do jednoho dokumentu. Pro účely zásady jednotnosti byla v ČR vytvořena pevná konstrukce rozpočtové skladby, která se každoročně novelizuje. Při dodržení této zásady je dále možno snadno kontrolovat, analyzovat a srovnávat příjmy a výdaje v rámci jednoho nebo i více druhů rozpočtů. Tato konstrukce vychází celkem ze třech hledisek, a to z hlediska organizačního, druhového a odvětvového, které budou vysvětleny dále.

➤ **zásadu úplnosti rozpočtu** – je důležité, aby se do veřejných rozpočtů zahrnovaly všechny rozpočtové příjmy a výdaje v plném rozsahu – tzv. brutto způsob.²⁰

➤ **zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu** – která požaduje vyrovnanost veřejného rozpočtu v delším časovém období.

➤ **zásada publicity rozpočtu** – vyžaduje, aby s obecním rozpočtem byli obeznámeni občané příslušné obce a aby se k němu mohli vyjádřit.

➤ **zásada hospodárnosti a efektivnosti rozpočtu** – tato zásada vyžaduje, aby prostředky veřejných rozpočtů byly používány co nejefektivněji, tedy tak, aby nedocházelo k jejich nehospodárnému používání.

Jak bylo řečeno výše, rozpočtová skladba umožňuje analýzu příjmů a výdajů, u které používá kapitolní, druhové či odvětvové třídění.

Kapitolní neboli odpovědnostní třídění, je závazné pouze pro státní rozpočet a příjmy a výdaje člení do tzv. kapitol. Pro obce a kraje je nepovinné a v této práci nebude dále rozebráno.

Druhové třídění je závazné pro všechny úrovně rozpočtů. Je základem třídění a týká se všech peněžních operací, které dále třídí až na jednotlivé položky podle stanovených

²⁰ Kromě uvedeného brutto způsobu existuje i způsob netto, kdy se do rozpočtových příjmů zahrnují částky po odpočítání nákladů spojených s jejím získáním.

kritérií.²¹ Toto třídění vychází z analytického rámce klasifikace, která je čtyřmístná. Nejvyšší rozlišovací úrovní jsou třídy, označují se arabskou číslicí a je jich celkem 7. Třídy mají jednomístný číselný kód; dále se dělí na seskupení položek, jenž má dvoumístný číselný kód, podseskupení položek s třímístným kódem a jednotlivé položky příjmů a výdajů, které mají kód čtyřmístný. V rámci druhového třídění se rozeznávají tři základní okruhy operací, a to příjmy, výdaje a financování, jež má zvláštní postavení. Součástí této třídy jsou položky vyjadřující změny stavu finančních prostředků na bankovních účtech jako stavová veličina, což znamená, že jde o konkrétní stav prostředků na bankovním účtu.

Dalším druhem třídění je **odvětvové třídění**. Podle tohoto hlediska jsou peněžní prostředky rozčleněny do 6 skupin, a to dle toho, na jaký účel jsou vydávány. Municipální rozpočty využívají odvětvové třídění u většiny nedaňových příjmů (jako jsou například příjmy z vlastní činnosti), dále pro většinu kapitálových příjmů (jako například příjmy z prodeje) a zejména pro výdaje. Jednomístný kód má rozpočtová skupina, dvoumístný rozpočtový oddíl, třímístný kód přísluší pododdílům a čtyřmístný paragrafům.

Posledním možným druhem třídění je **třídění konsolidační**, jež vychází z toho, že prvkem rozpočtové skladby jsou tzv. záznamové či konsolidační jednotky. Konsolidace umožňuje vyloučit duplicity na základě interních transferů, mezi fondy a provést tak korekci příjmů a výdajů.

3.1.2 Struktura municipálního rozpočtu

Municipální rozpočet obsahuje příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití mimorozpočtových fondů. V podstatě lze municipální rozpočet segmentovat na dvě části, a to na rozpočet běžný a rozpočet kapitálový. Tyto dvě roviny se bilancují samostatně a hledají se mezi nimi vazby, ze kterých lze dále vyvozovat závěry o celkovém hospodaření obce.

Oddělení běžného hospodaření od hospodaření investičního (dlouhodobého) umožňuje přehledně analyzovat, na co jsou vynakládány daňové i nedaňové příjmy, umožňuje

²¹ Jde například o rozlišení, zda se jedná o inkaso či platbu, zdali je platba návratná či nenávratná, běžná nebo kapitálová, domácí či zahraniční, povinná nebo dobrovolná nebo zdali se jedná o aktiva či pasiva.

analyzovat nutnost využívání návratných příjmů na financování investic a únosnou výši dluhové služby.²²

Rozpočet obce se s výjimkou malých obcí sestavuje v dvojí podobě:

➤ **běžný rozpočet** – někdy bývá též označován jako provozní rozpočet, je definován jako souhrn běžných příjmů a výdajů, které se zpravidla každoročně opakují. Některé běžné příjmy a výdaje mohou být však i nahodilé a neopakující se. Běžnými příjmy se financují neinvestiční potřeby, a to prostřednictvím běžných neinvestičních výdajů. Běžný rozpočet by měl být dlouhodobě vyrovnaný nebo přebytkový. Schodek běžného rozpočtu by měl být pouze výjimečný, a to většinou v důsledku neplánovaných příčin.

➤ **kapitálový rozpočet** – tento rozpočet zahrnuje položky investičního charakteru, které jsou spíše jednorázové a v průběhu jednoho rozpočtového roku se pravidelně neopakují. Slouží obci k záměrnému a dlouhodobějšímu shromažďování finančních prostředků, a to na finančně náročné projekty, na něž nelze zajistit finanční prostředky z běžného jednorozpočtového rozpočtu obce.

V naší republice se na municipální úrovni sestavují rozpočty jako jednoleté, které v sobě zahrnují běžné (každoročně se opakující) příjmy a výdaje i příjmy a výdaje kapitálové. Obecné schéma municipálního rozpočtu uvádí příloha B této práce.

3.1.3 Rozpočtový proces

Rozpočtovým procesem rozumíme souhrn činností volených i výkonných municipálních orgánů. Tyto činnosti jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. V naší republice se rozpočet jako základní finanční plán hospodaření obce sestavuje na jedno rozpočtové období, shodné s rozpočtovým obdobím celé rozpočtové soustavy v délce jednoho kalendářního roku. Celý rozpočtový proces však bývá zpravidla delší než jedno rozpočtové období a trvá přibližně 1 až 2 roky.

V rámci rozpočtového procesu dochází k zajišťování přípravy podkladů, sestavení rozpočtového návrhu, jeho následnému projednání a schválení, dále k vlastní realizaci

²² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2009. 67 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

rozpočtu, získávání prostředků na stranu příjmů a dále zajištění úhrad za náklady a v neposlední řadě dochází ke kontrole a sestavení přehledu o plnění rozpočtu.

Návrh municipálního rozpočtu sestavuje výkonný orgán obce, kterým je obvykle finanční odbor obecního úřadu. Při samotném sestavování musí tento výkonný orgán obce vycházet z podrobné analýzy a též z vyhodnocení výsledků plnění rozpočtu nejméně za předcházející dva roky. Podkladem pro sestavení návrhu rozpočtu je rozpočtový výhled.²³ Samotné sestavení návrhu rozpočtu však patří k poměrně obtížným etapám rozpočtového procesu, neboť v rámci této etapy musí obec odhadnout výši svých budoucích příjmů a také výdajů. Musí též počítat s předpokládaným vývojem inflace a jejím vlivem na příjmy i výdaje. Ohled je třeba brát i na neočekávané události, které mohou v průběhu roku nastat – jako příklad lze uvést pokles výkonnosti ekonomiky, živelné pohromy, válečný konflikt, atd. Z tohoto důvodu je důležité v rozpočtu vytvářet rezervy.

Po ukončení etapy sestavování rozpočtového návrhu dochází k **projednávání tohoto návrhu rozpočtu** radou obce a také finančním výborem. Návrh rozpočtu musí být po dobu minimálně 15 dnů před jeho projednáním zveřejněn způsobem v místě obvyklým, a to buď na úřední desce, v místním tisku či na internetu. Během těchto 15 dnů má každý občan právo vznést své připomínky a návrhy. Po zpracování a zohlednění připomínek občanů se návrh rozpočtu předkládá ke **schválení** zastupitelstvu obce. Zastupitelé obce schvalují pouze závazné ukazatele, jež po schválení dále rozepisují podle podrobné rozpočtové skladby. Při schvalování rozpočtu se tedy zastupitelstvo obce zabývá jen zásadními číselnými hodnotami rozpočtu, neschvaluje ho v plném a podrobném členění. K jeho rozepsání dochází až po schválení. Schválený rozpočet musí být reálný, pravdivý a úplný – tyto zásady mají význam hlavně při kontrole plnění rozpočtu a jeho následném vyhodnocování během roku.

Municipální rozpočet by měl být stabilní a také závazný, nemůže však být nezměnitelný. K jeho podstatným změnám může docházet především na začátku rozpočtového období. Tyto změny mohou být vyvolány například změnou právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů či výdajů, chybou v textu rozpočtu, dále se jimi může měnit objem

²³ Rozpočtový výhled je nástrojem střednědobého finančního plánování, který využívá i ta nejmenší obec. Povinnost sestavovat ho mají obce od roku 2001, do té doby záleželo jen na jejich rozhodnutí, zdali rozpočtový výhled sestaví či ne. Jeho vypracování umožňuje obcím uvažovat o svých finančních zdrojích a potřebách v delším časovém horizontu, než je kalendářní rok. Z údajů obsažených v rozpočtovém výhledu následně vychází rozpočet obce, který však není těmito údaji striktně vázán a schválen může být i takový rozpočet, který se od rozpočtového výhledu liší. Každý územně samosprávný celek musí sestavit rozpočtový výhled ve 4 ukazatelích, a to celkové příjmy, celkové výdaje, pohledávky a závazky. Lze ho však stanovit i mnohem podrobněji.

příjmů rozpočtových prostředků, atd. Změny v rozpočtu lze provádět pomocí tzv. **rozpočtových opatření**, která reagují na předem nepředvídatelné nebo nově vzniklé skutečnosti ovlivňující hospodaření obce. Jednotlivá rozpočtová opatření provádí rada obce, respektive starosta obce, a to v rozsahu stanoveném mu zastupitelstvem obce. Po každé provedené změně vznikne tzv. upravený rozpočet.

Po skončení rozpočtového období se údaje o hospodaření obce za uplynulý rozpočtový rok souhrnně zpracovávají do **závěrečného účtu obce**, který sestavují výkonné orgány obce a předkládají ho ke schválení orgánům voleným. Návrh závěrečného účtu musí být nejméně 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu obce vhodným způsobem zveřejněn. Občané k němu mohou vznášet připomínky buď písemně, nebo ústně, a to na zasedání zastupitelstva obce. Zjednodušeně lze říci, že závěrečný účet vypovídá o tom, jak se podařilo rozpočet obce naplnit a je též určitou formou konečné kontroly hospodaření obce za uplynulé rozpočtové období. Jsou v něm obsaženy údaje o plnění rozpočtu a také o dalších finančních operacích obce, které nejsou v rozpočtu obsaženy. Jde například o údaje o hospodaření právnických osob zřízených či založených obcí, dále se jedná o hospodaření s majetkem obce, vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu či rozpočtu kraje, dále vztah ke státním fondům a k hospodaření dalších osob. Závěrečný účet obsahuje též zprávu o výsledku přezkoumávání hospodaření obce.

Během rozpočtového roku dochází k průběžné kontrole plnění rozpočtu, a to jak výkonnými, tak i volenými orgány příslušné obce. Tento systém kontroly je doplněn také občanskou kontrolou, v rámci níž má každý občan právo se dotazovat na způsob nakládání s obecními prostředky. Kontrola prováděná orgány obce či občany obce se nazývá kontrolou veřejnou neboli vnitřní, druhou formou kontroly je tzv. kontrola vnější, kterou provádí buď krajský úřad, nebo auditor.

Obce jsou si ze zákona povinny dát přezkoumat své roční hospodaření. O přezkoumání hospodaření může obec požádat buď krajský úřad anebo krajskému úřadu oznámit, že se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi či auditorské společnosti. Předmětem kontroly prováděné krajským úřadem nebo auditorem jsou především údaje o ročním hospodaření územního celku. Předmětem přezkoumání je také nakládání a hospodaření s majetkem, který má územní celek ve vlastnictví, dále nakládání a hospodaření s majetkem státu, zadávání a provádění veřejných zakázek a kontrole podléhá též účetnictví vedené obcí. Kontrola zjišťuje také to, zda je hospodaření s finančními prostředky obce v souladu

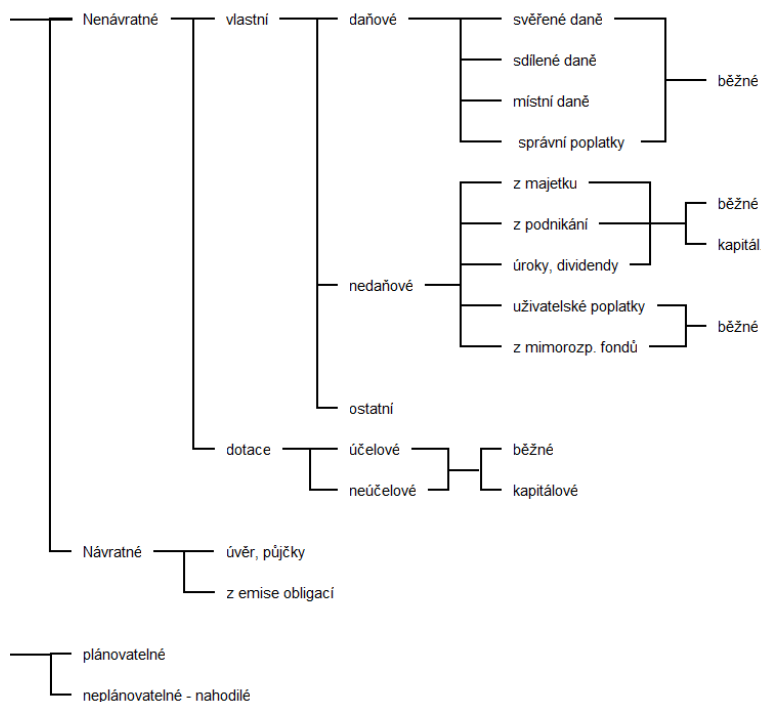
s rozpočtem a zda je dodržován účel poskytnutých dotací. Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je pak součástí závěrečného účtu obce.

3.2 Zdroje financování obcí

Jelikož příjmy obecních rozpočtů nejsou předmětem této práce, bude v následující kapitole nastíněn pouze jejich základní přehled. Do práce jsou zařazeny hlavně z toho důvodu, aby bylo uvedeno, z čeho obce získávají zdroje pro financování výdajových položek svého rozpočtu a také pro ucelení přehledu o municipálním rozpočtu.

Jak již bylo řečeno výše, příjmy a také výdaje rozpočtu obcí závazně člení rozpočtová skladba. Jednotlivé příjmy plánuje finanční odbor obce a jejich schválení je v kompetenci zastupitelstva obce.

Obrázek 3 – Základní přehled příjmů obecních rozpočtů

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 267 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

Jak vyplývá z výše uvedeného obrázku, příjmy rozpočtu obce lze dělit z hlediska návratnosti na příjmy návratné a nenávratné. **Nenávratné příjmy** plynou do veřejného rozpočtu nebo do mimorozpočtového (účelového) fondu od různých subjektů (např. daně od občanů, firem, dotace ze státního rozpočtu do rozpočtu obce v rámci přerozdělování

v rozpočtové soustavě apod.).²⁴ Lze říci, že právě nenávratné příjmy tvoří většinu příjmů obecních rozpočtů. Druhou skupinou příjmů jsou **příjmy návratné**. Jsou to takové příjmy, které má příslušný veřejný rozpočet pouze na určitou dobu svěřené (pro splnění určitého cíle), a které je nutné po určité době, nebo za jinak stanovených podmínek, vrátit do původního zdroje.²⁵ Návratné příjmy jsou pro obec významné hlavně na financování dlouhodobých investic, druhým případem čerpání návratných příjmů je situace, kdy se obci nedostávají potřebné příjmy nenávratné.

Podle původu lze příjmy rozčlenit na běžné a kapitálové. **Běžné příjmy** se zpravidla každoročně opakují, nemusí to však být ve stejném rozsahu. Slouží k financování běžných potřeb, a to hlavně na zabezpečení veřejných statků. **Kapitálové příjmy** jsou ve většině případů jednorázové a neopakující se a jsou určeny zejména na pořízení investic do veřejného sektoru. Většinou je předem dán účel, na který budou tyto výdaje využity.

Z hlediska rozpočtových analýz a rozpočtového plánování je velmi významné třídění příjmů na:

- **plánovatelné**, a tudíž prognózovatelné v rozpočtovém výhledu, a
- **neplánovatelné**, spíše nahodilé, se kterými lze jen obtížně v budoucnu počítat v rozpočtové bilanci.²⁶

3.2.1 Nenávratné příjmy obcí

Nenávratné příjmy obce dále segmentujeme na příjmy vlastní a dotace. **Vlastní příjmy** tvoří největší skupinu příjmů obcí a dále je lze rozdělit na příjmy daňové, nedaňové a ostatní.

Daňové příjmy jsou největší skupinou vlastních příjmů obcí, obce však mají jen omezenou daňovou pravomoc. Mezi daňové příjmy zařazujeme:

➤ *svěřené daně*²⁷ - obce mají určitou pravomoc u daně z nemovitosti, jejíž celý výnos plyne do obecního rozpočtu. Obec má u této daně alespoň malou možnost ovlivnit velikost jejího výnosu, a to prostřednictvím koeficientů.

²⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: Úvod do problematiky*. 4., aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 297 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

²⁵ PILNÝ, Jaroslav. *Veřejné finance*. 5., doplněné a upravené vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. 116 s. ISBN 978-80-7194-963-3-55-739-07.

²⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: Úvod do problematiky*. 4., aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 299 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

➤ *sdílené daně* – do této skupiny zařazujeme podíl na výnosu daně z příjmu fyzických i právnických osob a od roku 2001 i podíl na výnosu DPH. U těchto daní však obce nemají daňovou pravomoc a do rozpočtu obce tak plyne jen určité zákonem stanovené pevné procento z celostátního výnosu těchto daní.

➤ *místní poplatky* – jejichž soustava je stanovena zákonem o místních poplatcích²⁸ a je na obci, které poplatky z 9 zákonem stanovených si vybere. Vybrané místní poplatky musí následně vyhlásit obecně závaznou vyhláškou. Obce si místní poplatky vybírají a také spravují samy, avšak lze konstatovat, že nepředstavují velký příjem v rozpočtu obce. Existuje myšlenka, že by se v budoucnu soustava místních poplatků přetřansformovala na soustavu obecních daní, což se však zatím nepodařilo.

➤ *správní poplatky* – neboli příjmy z vlastní správní činnosti. Obec tyto poplatky vybírá za úkony při výkonu státní správy. Pro obce má výnos ze správních poplatků rozdílný význam, jelikož závisí na rozsahu přenesené působnosti té které obce. Sazba těchto poplatků však nesmí být příliš vysoká, a to z toho důvodu, aby byly dané služby pro jejich poplatníky dostupné. Správní poplatky jsou stanoveny zákonem²⁹ a seznam úkonů, které tomuto poplatku podléhají je uveden v příloze k tomuto zákonu.

Jako významnou skupinu příjmů obecního rozpočtu lze označit i **nedaňové příjmy**. Obce mají právo svými aktivitami či rozhodnutími určovat výši a strukturu těchto příjmů. Mezi tyto příjmy zařazujeme:

➤ *příjmy z majetku ve vlastnictví obce* – a to buď příjmy z jeho prodeje či pronájmu. Důležitá je ekonomická analýza, na základě které se obec rozhoduje, zdali nepotřebný majetek prodat či pronajmout. Pokud municipalita nedokáže svůj majetek efektivně využívat, je lepším řešením jeho prodej. Ve většině případů je vhodnější, a to zejména z dlouhodobého hlediska, pronájem majetku, který na rozdíl od jednorázového příjmu získaného odprodejem přináší pravidelné příjmy do běžného rozpočtu a z nich tudíž

²⁷ Daň je povinná, nenávratná, neekvivalentní a neúčelová platba do veřejného rozpočtu. Každý ekonomický subjekt má zákonem uloženou povinnost platit daně. Svěřená daň je stanovena jednotným způsobem pro celý stát a je vybírána jednotlivými územně samosprávnými celky, kterým také patří celý výnos z této daně. Obec však nemůže rozhodnout o uložení této daně a ani stanovovat její výši. Sdílené daně jsou podílem na státních daních a jejich výnos se rozděluje podle předem zákonem stanoveného způsobu mezi jednotlivé úrovně veřejných rozpočtů.

²⁸ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

následně mohou být hrazeny běžné výdaje obce.³⁰ Nejvýznamnější formou majetku vlastněného obcemi je půda.

➤ *příjmy z podnikání* – které však v naší zemi nepatří k významným zdrojům příjmů. Lze sem zařadit zisky z municipálních podniků, dále podíly na zisku podniků s majetkovým vkladem obcí, o němž rozhoduje zastupitelstvo obce. Tento druh příjmu je však spojen s určitým rizikem, a to v takovém případě, kdy podnik neprosperuje a vklad obce se tak znehodnocuje, ba dokonce obec může o svůj vklad i přijít, z tohoto důvodu musí obec účast v podnikání zvážit. Dalším možným příjmem jsou příjmy z obchodování s cennými papíry, které jsou však u nás spíše neobvyklé, a to hlavně z toho důvodu, že obce nedisponují dostatkem volných prostředků na nákup cenných papírů.

➤ *příjmy z užitelských poplatků* – může se jednat například o platby za stravování ve školní jídelně, za odvoz komunálního odpadu, poplatky za parkování, atd., pokud však tyto příjmy neplynou přímo provozovateli těchto služeb.

➤ Dále sem lze zařadit i příjmy za *přijaté sankční pokuty*, které může obec získat například v tzv. přestupkovém řízení, a to v rámci přenesené působnosti, pokud se občané nebo subjekty chovají v rozporu s obecně závaznými předpisy. Pokuty jsou ale náhodným, obtížně plánovatelným a také malým příjmem obecních rozpočtů.

➤ *příjmy z mimorozpočtových fondů* – vedle jednotného rozpočtu mohou obce v ČR vytvářet mimorozpočtové peněžní fondy, a to buď pro konkrétní účely, tedy fondy účelové nebo bez určení, kdy se jedná o fondy neúčelové. Vytváření velkého množství fondů však není vhodné. Zdrojem účelových fondů mohou být především přebytky hospodaření z minulých let, dále přebytky běžného roku, které však nejsou k využití v běžném roce a dále též převody prostředků z rozpočtu během roku. Zdroje neúčelových fondů jsou shodné se zdroji fondů účelových, avšak s tou výjimkou, že do fondů neúčelových není možno převádět finanční prostředky během roku.

Obce většinou vytvářejí fond rezerv a rozvoje, jeho tvorba je však dobrovolná a je v kompetenci zastupitelstva obce, tvorba ostatních mimorozpočtových fondů je spíše výjimečná, může se jednat např. o bytový fond, památkový fond, apod. Mimorozpočtové fondy však území samospráva nemusí vytvářet vůbec a finanční prostředky, které plánuje v budoucnu účelově využít, může uložit na zvláštní vkladový účet u svého peněžního

³⁰ ŽEHROVÁ, Jana; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 39 s. ISBN 80-213-1418-4.

ústavu. Většinou jsou zřizovány fondy účelové, jejich nevýhodou je však to, že příjmy vyčleněné pro tyto fondy je možno použít jen na předem stanovené konkrétní účely. Výhodou mimorozpočtových fondů je, že na rozdíl od územních rozpočtů nepropadají nevyužitě peněžní prostředky a mohou se převést na danou potřebu do dalšího roku.

Poslední skupinou vlastních příjmů obce jsou **ostatní příjmy**, mezi něž zařazujeme jak příjmy plánované, kterými jsou například příjmy ze sdružování finančních prostředků³¹, tak i příjmy neplánované, mezi něž zařazujeme dary, výnosy ze sbírek, a tak dále. Tato skupina příjmů však nepatří mezi významné zdroje příjmů rozpočtu obce.

Dalším druhem nenávratných příjmů obecních rozpočtů jsou **dotace**. Jak již bylo výše zmíněno, obce nejsou finančně samostatnými ekonomickými subjekty a pro své fungování tedy potřebují dodatečné finanční zdroje z rozpočtové soustavy, nejčastěji z rozpočtu státního. Dotace jsou druhým nejvýznamnějším příjmem obcí, hned po příjmech daňových. Dotace mohou být buď běžné nebo kapitálové a dále účelové či neúčelové.

Obce a kraje v ČR jsou mimo činnosti v rámci samostatné působnosti zodpovědné i za výkon působnosti přenesené. K jejímu financování (částečně je financována ze sdíleného daňového výnosu) slouží zejména dotace a správní poplatky, které mohou vybírat za provedené správní úkony. V rámci reformy veřejné správy vzrostl rozsah přenesené působnosti zabezpečovaný obcemi a rostou tak tlaky na její financování prostřednictvím dotací. Kromě dotací na financování přenesené působnosti jsou obcím a krajům v ČR vypláceny převážně účelové dotace, a to jak běžné (na financování provozních potřeb), tak kapitálové (investiční). Jiným kritériem rozdělení dotací je způsob, jakým je obce (kraje) získávají. Pokud mají obce na dotace automaticky nárok a dostávají je pravidelně, aniž by o ně musely žádat, hovoříme o *nárokových dotacích*. V případě, že obec musí o dotaci žádat, musí splnit určitá kritéria a nemá na ně automaticky nárok – jedná se o *dotaci nenárokovou*. Jelikož je obsah dotačních programů omezen, nelze předpokládat, že každá žádost o dotaci bude uspokojena.³²

V současné době jsou obcím přidělovány dotace z následujících zdrojů:

³¹ Ke sdružování finančních prostředků dochází v případě, kdy se sdruží několik obcí a společně financují ty potřeby, na které by jednotlivé obce samy neměly dostatek finančních prostředků. Jedná se například o společné provozování veřejné dopravy či školy, výstavbu cyklostezek, čističek odpadních vod, ...)

³² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2009. 147 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

- *ze státního rozpočtu* – a to na základě schválení a definování v zákoně o státním rozpočtu na příslušný rok, dále dotace z rozpočtových kapitol, které jsou spravovány jednotlivými ministerstvy a v neposlední řadě též z kapitoly Všeobecná pokladní správa, a to včetně mimořádných neplánovaných dotací.

- *ze státních mimorozpočtových fondů* – jsou to většinou dotace účelové a kapitálové, a to na financování investic v rámci veřejného sektoru. Nejčastějším poskytovatelem tohoto druhu dotací je Státní fond životního prostředí.

- *od krajů* – a to jak na základě přerozdělení některých dotací, které kraj získal ze státního rozpočtu, tak i v rámci samostatné působnosti kraje.

- *dotace z Evropské unie* – jsou zpravidla přísně účelové a po vstupu naší republiky do Evropské unie nabývají na významu.

Jelikož je moje práce zaměřena na pověřený obecní úřad, na nějž je delegován určitý rozsah výkonu státní správy, považuji za poměrně vhodné popsat konstrukci příspěvku k částečné úhradě výdajů spojených právě s výkonem státní správy, jenž obce s pověřeným obecním úřadem dostávají ze státního rozpočtu. Konstrukci tohoto příspěvku popisuje například Provozničková: „Počínaje rokem 2006 začala platit nová metodika jeho výpočtu, která je obsažena v příloze k zákonu o Státním rozpočtu na rok 2009. Tato nová metodika sjednocuje přístup pro výpočet příspěvku pro všechny typy působnosti obcí a postupně odstraňuje finanční disproporce vzniklé v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. Empiricky bylo dokázáno, že v malých obvodech jsou náklady na správu v přepočtu na počet obyvatel vyšší a tudíž mají vyšší finanční nároky na zabezpečení objemu svěřené působnosti.“

Postup pro stanovení výše příspěvku na výkon státní správy vychází ze dvou kritérií:

1. kritéria velikosti správního obvodu (SO), které se vyjadřuje počtem obyvatel žijících ve správním obvodu (vzorec 1)

$$P_1 = \frac{B}{A + \sqrt{SO}} * SO$$

2. kritéria podílu počtu obyvatel správního centra (SC) a počtu obyvatel ve správním obvodu SO³³ (vzorec 2)

$$P_2 = C * \left(1 - \frac{SC}{SO}\right)$$

Výše příspěvku (P) se stanoví jako součet částek vypočtených podle vzorce 1 a vzorce 2. Výše příspěvku závisí na rozsahu přenesené působnosti k výkonu státní správy, dále na velikosti správního obvodu (SO) vyjádřené počtem obyvatel a v neposlední řadě též na podílu velikosti správního centra a velikosti správního obvodu, kde velikost správního centra je vyjádřena počtem trvale bydlících obyvatel obce. Tento postup se nepoužije pro stanovení výše příspěvku u hlavního města Prahy. Příspěvky se sčítají dle rozsahu působnosti obce a výsledná částka se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru.

Hodnoty koeficientů A, B, C, které uvádí tabulka, jsou stanoveny v závislosti na rozsahu přenesené působnosti k výkonu státní správy a na celkovém objemu finančních prostředků.

Tabulka 3 - Hodnoty koeficientů pro stanovení příspěvku na výkon státní správy

	Kategorie obcí podle dosažené úrovně výkonu státní správy	A	B
1	Obce se základní působností	51,61623651	13862920,28
2	Obce s matričním úřadem	188,1550315	42014713,01
3	Obce s působností stavebního úřadu	52,36425042	22938153,03
4	Obce s pověřeným obecním úřadem	62,8394353	36351461,19

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

3.2.2 Návravné příjmy obcí

Jak již bylo zmíněno výše, kromě příjmů nenávravných může obec využívat i příjmy **návravné**, které však bude muset věřitelům vrátit. Obce nejčastěji využívají třech druhů návravných příjmů, a to:

➤ *úvěry od komerčních bank* – obec může žádat banku o poskytnutí krátkodobého, střednědobého i dlouhodobého úvěru, následně banka žádost prověřuje, a pokud se rozhodne poskytnout obci úvěr, musí s ní uzavřít úvěrovou smlouvu. Využití úvěru schvaluje zastupitelstvo obce, které se také za poskytnutý úvěr musí zaručit, a to buď

³³ Počet obyvatel SO a SC se dělí tisíci

majetkem – hlavně nemovitým, případně budoucími příjmy nebo cennými papíry, či třetí osobou.

➤ *emisi komunálních obligací či akcií* – komunální dluhopis je kryt zajištěnými komunálními úvěry a může ho emitovat buď sama obec, která za emisi ručí svým vlastním majetkem, případně banka či spořitelna, která z jejich výtěžku poskytuje úvěr obci, která za emisi opět ručí svým majetkem.

➤ *návratné půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů, a to například z rozpočtové soustavy* – z rozpočtu státního, krajského, případně z rozpočtu jiné obce. Dále například ze státních fondů, odkud jsou poskytovány většinou bezúročné půjčky - mimo jiné jsou to půjčky ze Státního fondu životního prostředí a Státního fondu rozvoje bydlení. Poskytnutí návratné finanční půjčky je zpravidla podmínováno finanční účastí obce, a to z toho důvodu že jsou tyto půjčky poskytovány na financování investic.

3.3 Výdaje územní samosprávy

Jak již bylo uvedeno dříve, v důsledku probíhajících reforem veřejné správy v naší republice docházelo postupem času k decentralizaci jednotlivých funkcí veřejných financí. Tato decentralizace měla vliv i na vývoj veřejných výdajů, a to jak na jejich objem, tak i jejich strukturu. Počínaje rokem 1994 dochází k samostatnému sledování hospodaření obcí, v důsledku čehož je umožněno lépe analyzovat příjmy a samozřejmě i výdaje obecních rozpočtů. Je prokázáno, že objem výdajů veřejných rozpočtů v naší republice se neustále zvyšuje, což je dáno mimo jiné právě rostoucí decentralizací kompetencí na územní samosprávy a také růstem lokálního i regionálního veřejného sektoru. Určitou roli zde hraje i inflace a další vlivy.

Mezi obcemi jsou však poměrně značné rozdíly ve výdajích. Odlišnosti jsou způsobeny mimo jiné velikostí obce, dále příjmovou stránkou rozpočtů obce, rozsahem výkonu samostatné a přenesené působnosti a také pravomocemi obce. Výdaje obce jsou však ovlivňovány i mnoha dalšími faktory. Jako příklad lze uvést faktory demografické – obec, jejíž počet obyvatel klesá, bude mít jiné priority a tedy i jinou strukturu výdajů, než obec s rostoucím počtem obyvatel. Na výdaje obce působí i celková ekonomická situace ve státě, což můžeme v současné době pozorovat na ekonomické krizi - v rámci této krize by se stát, ale i ostatní subjekty veřejné správy měly snažit co nejvíce omezit zbytné výdaje. Mezi další faktory působící na výdaje obcí lze zahrnout i geografickou polohu dané obce,

stav zdejší krajiny a samozřejmě i jejího životního prostředí, dále napojení na dopravní infrastrukturu, atd. Na velikost výdajů obce mají vliv také preference jejího obyvatelstva a též to, zda jsou občané ochotni přispívat na financování veřejných statků prostřednictvím místních daní, případně uživatelských poplatků. Z důvodu finanční nesoběstačnosti musí obce ve svých výdajích respektovat určité omezení, jež je dáno příjmy rozpočtu dané obce, které slouží právě na úhradu výdajů.

Výdaje rozpočtů územních samospráv jsou určeny na financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Obce a regiony zabezpečují veřejné statky a služby nejen z pohledu vlastních (lokálních) potřeb, ale často i veřejné statky, dané rozsahem delegované pravomoci a odpovědnosti za jejich zabezpečení v rámci decentralizace veřejného sektoru. Povaha a druh veřejných statků pak určuje strukturu a objem výdajů územních rozpočtů.³⁴

3.3.1 Struktura výdajů územní samosprávy

Výdaje rozpočtů územních samospráv se člení podobně jako výdaje ostatních veřejných rozpočtů a jejich strukturu stanoví rozpočtová skladba. Základní přehled výdajů obcí je obsažen v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.³⁵ Podle něj se z rozpočtu obce hradí zejména:

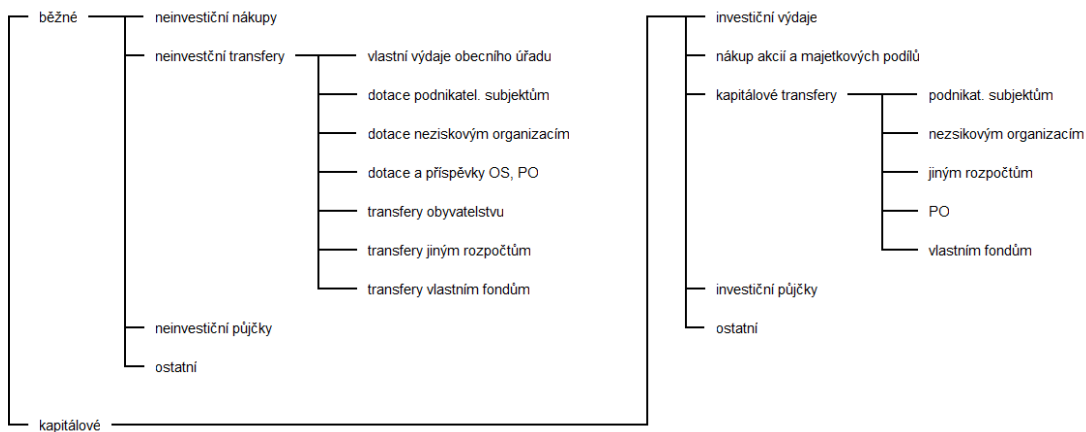
- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvku na společnou činnost,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,

³⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2009. 209 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

³⁵ Ustanovení § 9 odst. 1, písm. a) až i), a dále odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely,
- z rozpočtu obce se hradí i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

Obrázek 4 – Struktura výdajů obcí

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 278 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

Výdaje obcí lze dělit z různých hledisek, z nichž nejužívanější jsou tato:

➤ **ekonomické hledisko**, které je nejpoužívanějším členěním výdajů obcí a v rámci nějž rozlišujeme:

- *běžné výdaje* – neboli také provozní či neinvestiční výdaje, mezi něž lze zahrnout každoročně se opakující výdaje, z nichž jsou financovány běžné potřeby daného rozpočtového roku. Tento druh výdajů slouží hlavně k zabezpečení provozu a také běžného chodu obce. Z velké části jsou běžné výdaje tvořeny mandatorními, neboli obligatorními výdaji, které obec musí zabezpečit, jelikož jí to nařizuje zákon. Mezi běžné výdaje lze kromě jiného zahrnout náklady na platy zaměstnanců obce, na nákup služeb, energie, materiálu, atd.

- *kapitálové výdaje* – představují zejména náklady na dlouhodobé investice, které přesahují období delší než 1 rok a které bývají zpravidla jednorázové. Kapitálové výdaje jsou financovány z kapitálové části rozpočtu obce, případně z kapitálového rozpočtu, pokud obec sestavuje běžný a kapitálový rozpočet odděleně. Financují se jimi jak konkrétní investice, tak i splácení jistiny půjček, pokud si obec na financování investice půjčila peněžní prostředky. Stejně tak se pomocí kapitálových výdajů financuje splácení půjček z emise střednědobých či dlouhodobých cenných papírů, a to tehdy, pokud obec investici pořizuje i z návratných finančních prostředků. Úroky z půjček jsou hrazeny z běžného rozpočtu, pokud však v minulých letech územní samospráva použila na financování svých investic velký podíl návratných úvěrů a půjček, může se pro ni v budoucnu splácení půjček stát břemenem, které zabere velkou část výdajů obce a placení úroků si tak vyžádá jistá úsporná opatření v běžných výdajích jejího rozpočtu.

➤ **Podle rozpočtové klasifikace** – jak již bylo zmíněno výše, příjmy a výdaje závazně člení rozpočtová skladba, která rozlišuje druhové, odvětvové, konsolidační a odpovědnostní hledisko. Pro obce je závazné tzv. druhové členění výdajů. Členění výdajů podle rozpočtové skladby umožňuje detailněji analyzovat vývoj výdajů rozpočtů v rámci celé rozpočtové soustavy, tedy i vývoj rozpočtů jednotlivých stupňů územní samosprávy.

- *druhové* – toto třídění výdaje člení na běžné a kapitálové

- *odvětvové (funkční)* – tento druh členění srozumitelněji popisuje strukturu výdajů obcí, které dále rozděluje do 6 skupin, a to podle jejich charakteru. Například se jedná o výdaje na školství, zdravotnictví, obranu, apod.

➤ Podle rozpočtové skladby lze výdaje dále dělit i na:

- *nenávratné výdaje* – do této kategorie spadá většina výdajů územní samosprávy. Tento druh výdajů by měl být kryt nenávratnými příjmy, a to zejména daňovými,³⁶ případně dotacemi z ostatních článků rozpočtové soustavy. Nenávratné výdaje mohou mít charakter jak běžných, tak i kapitálových výdajů, přičemž výdaje běžné převažují.

- *návratné výdaje* – které obec vydává jen v omezených případech. Příkladem může být situace, pokud obec půjčuje krátkodobě peněžní prostředky jinému veřejnému

³⁶ Konkrétně jde o výnos z daní svěřených a sdílených, dále pomocí místních a také uživatelských poplatků.

rozpočtu, případně občanům, například ve formě návratné finanční výpomoci na odstranění škod po živelných pohromách, jakými jsou například povodně, vichřice, apod.

➤ **Podle charakteru infrastruktury**

- *výdaje na ekonomickou infrastrukturu* – do této kategorie můžeme zařadit jak běžné, tak i kapitálové výdaje například pro subjekty zabezpečující veřejné statky a služby, dále výdaje na výstavbu a také údržbu pozemních komunikací, vodovodů a kanalizací, čističek odpadních vod, dále výdaje na údržbu veřejné zeleně, veřejných prostranství, veřejného osvětlení. Lze sem zahrnout i dotace a půjčky pro soukromý sektor, a to v souvislosti s podporou podnikání v obci či na zvýšení zaměstnanosti, atd. Objem výdajů na půjčky soukromému sektoru je však malý, jelikož územní samospráva nemá většinou peněžní prostředky nazbyt.

- *výdaje na sociální infrastrukturu* – které mohou být opět kapitálové i běžné a používají se kromě jiného na financování výstavby a provozu sociálních zařízení a ostatní sociální transfery, dále na péči o zdraví, také na vzdělání, apod.

➤ **Podle rozpočtového plánování**

- *plánované výdaje* – jsou takové výdaje, jejichž strukturu i výši je možno předpokládat předem a většinou mají charakter běžných výdajů. Většinový podíl obecních rozpočtů by měly představovat právě výdaje plánované. Nejobjemnější skupinu těchto výdajů tvoří mandatorní neboli zákonem stanovené výdaje, u nichž je však těžké snižovat objem a na jejich financování tudíž vždy musí být zajištěny příjmy. Jako příklad plánovaných výdajů je možno uvést výdaje na působnost obce, a to jak na samostatnou, tak i přenesenou. Jinými slovy jsou to výdaje určené nejčastěji na provoz obecního úřadu, platy jeho zaměstnanců, dále na financování provozu škol, atd. Obce mají pravomoc zvažovat objem a strukturu plánovaných výdajů, a to s ohledem na rozpočtové omezení ve formě rozpočtovaných příjmů. Obcím je také umožněno zvážit, které výdaje by bylo možné snížit a na druhou stranu, u kterých výdajů by snížení bylo neekonomické či nežádoucí. Jako příklad nežádoucích úspor je možno uvést úspory z důvodu zanedbání či omezení údržby pozemních komunikací, v jejichž důsledku může docházet ke zhoršení jejich stavu a následné opravy budou vyžadovat větší množství finančních prostředků, a to i v důsledku vlivů inflace.

- *neplánované výdaje* – jsou takové výdaje, jež lze velmi těžko předpokládat předem. Typickým příkladem mohou být výdaje na odstranění následků živelných pohrom, případně sankční pokuty za porušení rozpočtové kázně, které územní samospráva hradí do státního rozpočtu. Zdrojem krytí neplánovaných výdajů bývají povětšinou rezervy vytvářené v rozpočtu obce.

Význam členění výdajů rozpočtu na plánované a neplánované uvádí například Peková: *„Členění výdajů rozpočtu na plánované a neplánovatelné má význam pro bilancování příjmů k výdajům v etapě sestavování návrhu územního rozpočtu i pro plnění územního rozpočtu příslušného článku územní samosprávy v průběhu rozpočtového období. Je-li např. záměrem municipální politiky vyrovnaný rozpočet obce, nelze v návrhu rozpočtu příliš počítat právě s nahodilými příjmy. Na druhé straně v průběhu plnění rozpočtu během rozpočtového období se většinou nahodilé příjmy vyskytnou a pozitivně ovlivní plnění rozpočtu, snižují napjatost v plnění rozpočtu, zejména v takovém případě, kdy návrh územního rozpočtu byl bilancován jako vyrovnaný s vědomím většího či menšího nadhodnocení plánovaných příjmů, případně podhodnocení výdajů.“³⁷*

➤ **Podle funkcí veřejných financí**

- *alokační výdaje* – ty tvoří největší skupinu výdajů obce a jsou to zejména výdaje na nákup služeb či zboží od soukromého sektoru, případně od podniků zřízených obcí a dále neziskových organizací, a to hlavně na zabezpečení potřeb pro své obyvatelstvo. Jako příklad lze uvést výdaje na udržení veřejného pořádku a také bezpečnosti v obci, a to prostřednictvím výdajů na financování hasičů či obecní policie. Obec dále vydává prostředky na veřejné komunikace a veřejné osvětlení, na údržbu veřejné zeleně, na budování a provoz čističek odpadních vod, třídění a likvidaci odpadů a v neposlední řadě i výdaje na samotnou správu obce. Patří sem též výdaje na vzdělání. Jak říká Peková: *„Alokační výdaje mají však i určité stabilizující účinky. Například prostřednictvím nákupů služeb od soukromých firem ovlivňují obce a kraje celkovou poptávku, a tím působí i na nabídku - to má vliv na růst pracovních příležitostí a stabilizaci zaměstnanosti, případně snižování míry nezaměstnanosti v obci, v kraji, tedy i na sociálně ekonomický rozvoj daného území.“³⁸*

³⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. 332 s. ISBN 80-7261-086-4.

³⁸ PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 277 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

• *redistribuční výdaje* – tento druh výdajů souvisí s poskytováním transferů³⁹ obyvatelstvu, které však představují jen doplňkové výdaje. Do této skupiny lze zahrnout například přímé adresné dotace sociálně slabším občanům a nižším příjmovým kategoriím obyvatel, a to převážně jako jednorázový doplněk k dávkám státní sociální podpory. Rozhodující část sociálních dávek je však poskytována ze státního rozpočtu prostřednictvím obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností. Dále sem patří dotace soukromým podnikatelům na podporu jejich podnikání, avšak jen pokud územní samospráva disponuje dostatečným objemem peněžních prostředků a také pokud má zájem takovouto podnikatelskou činnost pomoci financovat. Můžeme sem zahrnout i výdaje na dary, a to například z důvodu významných životních jubileí občanů, případně jako určitou formu pomoci na likvidaci škod způsobených živelnými pohromami. Dalším příkladem redistribučních výdajů obcí mohou být i pokuty a jiné sankční platby, jež je obec povinna uhradit a také daně, v případech, kdy je obec poplatníkem.

O velikosti výdajů obce rozhoduje především obecní zastupitelstvo, tedy orgán obce volený jejími občany. Aby bylo dosaženo maximální efektivity s minimální výší vynaložených prostředků, je nutné zhodnotit například to, jaký bude mít konkrétní projekt přínos, dále kdo ho bude využívat, jestli má obec k dispozici potřebné nenávratné finanční prostředky nebo zda je nutno použít prostředky návratné, apod. Aby bylo vynaložení finančních prostředků efektivní, je dobré navrhnout více variant jejich zajištění a následně provést jejich důkladnou analýzu. Jen tak bude zajištěn výběr optimální varianty.

Při zajišťování veřejných statků pro obyvatelstvo se často využívá spolupráce veřejného sektoru se sektorem soukromým. Cíle této spolupráce definuje například Žehrová a Pfeiferová⁴⁰. Může to být například dosažení vyššího stupně uspokojení potřeb místních obyvatel, případně zajištění dostupnosti veřejných statků, dále je při této spolupráci možno nabízet větší množství statků a služeb, a to při zapojení všech disponibilních zdrojů, může též docházet k větší hospodárnosti při poskytování daného veřejného statku, či může být

³⁹ Pojmem transfery označujeme jednostranné platby od státu k občanům, za které však stát nedostává žádnou protihodnotu. Prostřednictvím transferů se zmírňují nerovnosti v příjmech, a to hlavně daňových, mezi jednotlivými obcemi. Transfery mají charakter účelových či neúčelových dotací, dále příspěvků a adresných nebo plošných sociálních dávek. Přísně účelové dotace označujeme termínem subvence.

⁴⁰ ŽEHROVÁ, Jana; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 102 s. ISBN 80-213-1418-4.

zajištěna větší užitečnost, což znamená produkce takové kombinace statků, která přináší společenství maximální užitek, atd.

Obce mohou v rámci výše zmíněné alokační funkce vynakládat finanční prostředky jak na působnost samostatnou, tak i přenesenou. V rámci **samostatné působnosti** jde především o výdaje spojené se školstvím, a to na provozování a také údržbu budov mateřských i základních škol v obci. Dále jsou to výdaje na sociální péči: například na provoz zařízení pro tělesně postižené, kojenecké ústavy, ústavy pro mládež a také domovy důchodců, pokud se však tato zařízení v územním obvodu obce nacházejí. Do výdajů obce v rámci samostatné působnosti patří též výdaje na kulturu, a to například na sportovní stadiony, plavecké bazény, kina, muzea, divadla, atd. Lze sem zařadit i výdaje na zdravotnické služby, územní plánování, místní komunikace a také městskou dopravu, na vodovody a kanalizace, veřejnou bezpečnost a obecní policii, veřejné osvětlení, veřejnou zeleň, pronájem a výstavbu obecních bytů, apod.

Výdaje obcí na **přenesenou působnost** spočívají hlavně ve výdajích na státní správu, na jejíž výkon však obce dostávají dotace ze státního rozpočtu. Výpočet této dotace byl nastíněn výše.

4 Analýza konkrétních pověřených obecních úřadů

V této, praktické části mé práce bude podrobněji rozebrána jednak konkrétní náplň činností pověřených obecních úřadů, tedy jejich úkoly v rámci státní správy a jednak se budu věnovat analýze a následnému porovnání výdajů dvou pověřených obecních úřadů, přičemž se zaměřím spíše na výdaje běžné, neboli provozní či také neinvestiční. Posledním bodem mé analýzy bude srovnání příspěvku na výkon státní správy a jeho čerpání, který oba pověřené obecní úřady dostávají od státu v rámci tzv. souhrnného finančního vztahu.

4.1 Pravomoci pověřeného obecního úřadu

Obce s pověřeným obecním úřadem jsou v přenesené působnosti oprávněny například k rozhodování v prvním stupni správního řízení, a to o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob, pokud však zvláštní zákon nestanoví jinak.

Zákon⁴¹ pověřeným obecním úřadům též uděluje pravomoc rozhodovat o **poskytování peněžitých a věcných dávek** nezaopatřeným dětem, rodičům těchto dětí a také těhotným ženám; případně občanům, kteří se přechodně ocitli v mimořádně obtížných poměrech nebo v nich žijí a nemohou je překonat vlastním přičiněním. Pověřený obecní úřad dále rozhoduje o poskytování peněžitých dávek rodičům, kterým se současně narodily tři nebo více dětí a také o poskytování příspěvku na rekreaci důchodce. V jeho kompetenci je též rozhodování o poskytování příspěvků a věcné pomoci občanům, jejichž životní potřeby nejsou zabezpečeny příjmy z výdělečné činnosti nebo jinými příjmy, popřípadě dávkami a příslušný orgán jim nemůže zajistit vhodné zaměstnání.

Pověřené obecní úřady jsou též **volebním orgánem**, a to pro volby do zastupitelstev obcí a krajů, dále do Parlamentu České republiky a také do Evropského parlamentu. Mezi pravomoci těchto volebních orgánů patří zejména zajišťování místností a pomocných prostředků pro činnost pracoviště ČSÚ⁴² při přejímce, kontrole a zpracování zápisů o průběhu a výsledku hlasování, přebíraných od okrskových volebních komisí a zvláštních okrskových volebních komisí. Volební orgány dále spolupracují s ČSÚ na zajištění potřebných pracovních sil a technických zařízení pro vstup výsledků z jednotlivých volebních okrsků do systému zpracování na tomto pracovišti. Pověřený obecní úřad rovněž

⁴¹ Ustanovení § 16 písm. a) až c) zákona č. 289/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

⁴² ČSÚ je zkratka pro Český statistický úřad

kontroluje hlasování ve volebních místnostech a také sčítání hlasů okrskovou komisí. Tuto kontrolu může provádět pouze zaměstnanec pověřeného obecního úřadu, kterému byla svěřena činnost na úseku voleb a který prokázal zkouškou potřebné znalosti a získal osvědčení o způsobilosti na úseku voleb od krajského úřadu. Tento zaměstnanec je rovněž oprávněn převzít a potvrdit podání kandidátních listin a tyto listiny následně projednat, vyzvat k odstranění případných chyb a poté vyhotovit a zaslat rozhodnutí o registraci, či případně o odmítnutí registrace kandidátní listiny nebo o škrtnutí kandidáta. Odpovědný zaměstnanec může také převzít prohlášení o vzdání se kandidatury a o jejím odvolání, změnit označení pořadí kandidátů na kandidátní listině, vylosovat pořadí volebních stran na hlasovacím lístku, tisknout hlasovací lístky a také podepsat zápis o výsledku voleb ve volebním obvodu. Každý z volebních orgánů má však i své specifické úkoly.

Při **volbách do zastupitelstev obcí** má pověřený obecní úřad řadu pravomocí, stanovených zákonem o volbách do zastupitelstev obcí⁴³ a při volbách do zastupitelstev krajů se pověřený obecní úřad řídí **zákonem o volbách do zastupitelstev krajů**⁴⁴. Při konání voleb do zastupitelstev obcí či krajů pověřený obecní úřad mimo jiné spolupracuje s ČSÚ na zajištění potřebných technických zařízení a pracovních sil, dále řeší stížnosti na organizačně technické zabezpečení voleb na úrovni městských části a městských obvodů a rovněž zajišťuje archivaci volební dokumentace.

Při **volbách do Senátu, dle zákona o volbách do Parlamentu ČR**⁴⁵, je pověřený obecní úřad oprávněn zajišťovat organizačně a technicky přípravu, průběh a též vedení voleb ve volebním obvodu. Pověřený obecní úřad dále určuje losem číslo, kterým budou označeny hlasovací lístky kandidátů pro volby do Senátu, volebním okrskovým komisím poskytuje adresy zmocněnců politických stran, politických hnutí, koalic a nezávislých kandidátů, jejichž přihlášky k registraci byly zaregistrovány.

Kromě výše uvedených oprávnění má pověřený obecní úřad dle zákona o **volbách do Evropského parlamentu**⁴⁶ při těchto volbách pravomoc projednávat přestupek, který

⁴³ Ustanovení § 12 odst. 1 a 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

⁴⁴ Ustanovení § 13 odst. 1 písm. c) až f) zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

⁴⁵ Ustanovení § 13 odst. 1 a 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky

⁴⁶ Ustanovení § 14 písm. c) a d) zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů

spočívá ve dvojím zápisu na seznam voličů a plní také další úkoly tímto zákonem stanovené.

Pověřený obecní úřad je dále **orgánem ochrany přírody**, a to dle zákona o ochraně přírody a krajiny⁴⁷. V mezích tohoto zákona vydává závazná stanoviska k zásahům do registrovaných krajinných prvků, pokud se však zároveň nejedná o území evropsky významné lokality a tyto významné krajinné prvky také registruje. Do jeho pravomocí dále spadá sjednávání a zrušování smluv o smluvně chráněném památném stromu, projednávání záměrů na jeho vyhlášení a následně vydávání rozhodnutí o vyhlášení tohoto památného stromu. Pověřený obecní úřad dále předává dokumentaci o památných stromech do ústředního seznamu. Vydává rovněž souhlasy k ošetřování památných stromů a souhlasy ke stanoveným činnostem v ochranných pásmech památných stromů a dále povoluje výjimky ze zákazu u památných stromů. V neposlední řadě vydává souhlas ke zřizování nebo rušení veřejně přístupných účelových komunikací a stezek a též pěšin mimo zastavené území obce. Tyto činnosti provádějí pověřené obecní úřady na územích, které však nejsou územími národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních památek a jejich ochranných pásem.

Pověřené obecní úřady jsou též **vodoprávním orgánem** a to v mezích vodního zákona.⁴⁸ Tento zákon jim ukládá právo povolovat odběr a jiné nakládání s povrchovými či podzemními vodami pro potřeby jednotlivých občanů i celých domácností, avšak s výjimkou vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních. Pověřené obecní úřady také zřizují, mění a odstraňují vodní díla, která s tímto odběrem či nakládáním souvisejí. Rozhodují též v případech, kdy jim přísluší povolovat vodní dílo a mají právo rozhodovat i o ostatních vodohospodářských záležitostech týkajících se tohoto vodního díla. Pověřené obecní úřady také vydávají souhlas ke stavbám jednotlivých obytných budov a k terénním úpravám v záplavových územích neovlivňujících odtokové poměry.

⁴⁷ Ustanovení § 76 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 349/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

⁴⁸ Ustanovení § 105 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

4.2 Charakteristika vybraných obcí

Jak již bylo zmíněno výše, pro analýzu výdajů jsem si vybrala dvě města s pověřeným obecním úřadem, ležící v Pardubickém kraji. Tím prvním je město Nasavrky a druhým město Chrast. Důvodem, proč jsem si vybrala právě tato města, bylo hlavně to, že jsou to dva pověřené obecní úřady nejbližší mému bydlišti a tak mě zajímalo, co tvoří největší výdajové položky jejich rozpočtů a jak se mezi sebou výdaje těchto dvou měst liší.

4.2.1 Město Nasavrky

Město Nasavrky se nachází na severovýchodním úpatí Železných hor, ve vzdálenosti přibližně 13 km od okresního města Chrudim a 25 km na jih od krajského města Pardubice. Nasavrky leží v nadmořské výšce 475 metrů nad mořem a jejich rozloha je 1 256 hektarů. Roku 2008 žilo v tomto městě celkem 1 644 obyvatel, z toho v produktivním věku bylo 844 lidí a průměrný věk ve městě je 37,2 let.⁴⁹

Od roku 1992 jsou Nasavrky pověřenou obcí pro 8 okolních obcí, kterými jsou: Bojanov, Horní Bradlo, Libkov, České Lhotice, Krásné, Hodonín, Ctětín a Nasavrky, včetně všech místních částí těchto obcí.

Městský úřad Nasavrky zajišťuje v rámci výkonu státní správy pro svěřené obce matriku, stavební úřad a též sociální úřad, který vyplácí dávky sociální péče a také dávky pomoci v hmotné nouzi. V čele obecního úřadu stojí starosta města, výkon státní správy i samosprávy je zajišťován 11 stálými zaměstnanci, a to pod vedením tajemníka obce. Zastupitelstvo města Nasavrky je 15 členné, zřídilo povinný finanční a kontrolní výbor a dále osadní výbor Ochoz-Libáň. Rada města zřídila kulturní, pořádkovou a stavební komisi a též komisi k projednávání přestupků.

Již roku 1995 proběhla ve městě plynofikace a město je také napojeno na vodovod. Nasavrky však prozatím nemají čističku odpadních vod, o její výstavbě se však již jedná. V současné době ale město nemá dostatečné finanční prostředky na její vybudování.

Zdejší městský úřad je zřizovatelem mateřské a základní školy (1. – 9. ročník), včetně dvou víceúčelových hřišť s umělým povrchem, které slouží i pro veřejnost. Raritou Nasavrky je Střední odborné učiliště včelařské, které bylo založeno již roku 1951 a je to

⁴⁹ Nasavrky, okres Chrudim [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Města a obce online. Dostupné z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-10163.htm>>.

jediné učiliště tohoto typu v České republice. Ve městě je též zdravotní středisko s lékárnou a od roku 2003 i dům s pečovatelskou službou.

Mezi již tradiční sportovní události konané ve městě patří Velká cena Nasavrky, což je mezinárodní závod v běhu na 15 km. Městem pravidelně probíhá i štafetový běh Ležáky – Lidice. Nasavrky mají též svůj fotbalový a volejbalový oddíl.

V roce 1999 vznikl mikroregion „Centrum Železných hor, jehož významným střediskem jsou právě Nasavrky. Tento mikroregion od roku 2001 čítá 12 členů a vystupuje jako svazek obcí.

4.2.2 Město Chrast

Město se nachází na úpatí Českomoravské vrchoviny v Pardubickém kraji, a to necelých 12 km jihovýchodně od města Chrudim, v nadmořské výšce 292 metrů nad mořem a rozloze 1 783 hektarů. V roce 2008 mělo město celkem 3 220 obyvatel, z čehož 1 907 bylo v produktivním věku a průměrný věk jeho obyvatel činil 37,6 let.⁵⁰

Město Chrast je pověřenou obcí pro 20 okolních obcí, kterými jsou Bítovany, Bořice, Čankovice, Honbice, Horka, Hrochův Týnec, Hroubovice, Chrast, Chroustovice, Jenišovice, Lozice, Nabočany, Ostrov, Přestavlky, Rosice, Řestoky, Smrček, Trojovice, Zaječice a Zájezdec.

Významnou památkou města Chrast je areál zdejšího barokního zámku, v němž je nyní umístěn Městský úřad a také Městské muzeum. Zdejšími slavnými rodáky jsou herec a bavič Martin Dejdar a též herečka Nad'a Konvalinková.

V čele města stojí starosta, který je pro výkon své funkce uvolněn. Zastupitelstvo města je 15 členné a zřídilo zákonem stanovený finanční a kontrolní výbor a dále výbor osadní. Rada města má 5 členů a zřídila kulturní a redakční komisi. Zvláštním orgánem města je komise pro projednávání přestupků. Obecní úřad se dále dělí na finanční, sociální a hospodářský výbor, dále odbor vnitřních věcí a odbor výstavby a životního prostředí (stavební úřad).

⁵⁰ *Chrast, okres Chrudim* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Města a obce online. Dostupné z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-5379.htm>>.

Město Chrast je zřizovatelem několika příspěvkových organizací, které jsou pravidelně navázány na jeho rozpočet. Těmito příspěvkovými organizacemi jsou zdejší mateřská a základní škola (1. - 9. ročník), a také Základní umělecká škola J. N. Filcíka. Pod správu města patří též Městské muzeum. Prostřednictvím svého sociálního odboru zajišťuje město Chrast i pečovatelskou službu, a to zejména pro zdravotně a tělesně postižené občany, dále seniory a v neposlední řadě též rodiny s dětmi, jejichž situace si žádá pomoc jiné osoby. Ve městě má své sídlo i obvodní oddělení Policie ČR. Město Chrast je plynofikováno, je zde i vodovod a také čistička odpadních vod.

4.3 Analýza výdajů vybraných obcí

Celkový objem výdajů obce ovlivňuje zásadním způsobem její rozvojové možnosti a také objem poskytovaných služeb. Odvíjí se od velikosti jejich příjmů, dále rezerv vytvořených v minulosti (a to v podobě přebytku rozpočtu) a případně od její schopnosti zvýšit své příjmy cizími zdroji, a to především půjčkou a úvěrem. Výsledná struktura výdajů obcí pak do jisté míry charakterizuje preference jejích obyvatel. Struktura výdajů jednotlivých obcí je do jisté míry ovlivněna vývojem obce v minulosti, dále prioritami volených představitelů a ekonomickou silou obce. Svou roli hraje i velikost obce – čím je obec větší, tím má i vyšší rozpočtové příjmy a tím může mít i rozmanitější strukturu výdajů.⁵¹ Pro analýzu výdajů dvou výše uvedených vybraných měst budu používat celkem šest vzorců, přičemž první dva se zabývají srovnáním běžných, kapitálových a celkových výdajů, další se zabývá meziročním růstem běžných výdajů a poslední tři sledují vývoj běžných, kapitálových a celkových výdajů na jednoho obyvatele daného města.⁵² Jako sledované období jsem si vybrala roky 2001 – 2008 a přehled jednotlivých rozpočtových oddílů měst Nasavrky a Chrast je obsažen v příloze C a D této práce.

⁵¹ *Czech Credit Bureau : porovnávání vývoje a struktury obecních výdajů* [online]. 2008 [cit. 2010-04-02]. Výdaje obcí. Dostupné z WWW: <http://www.creditbureau.cz/cs/ShowPressReleaseNews.aspx?ID={915AB8E7-5AB0-42B2-96B6-8AF9E261CD93}>>.

⁵² Vzorce jsou převzaty od: ŽEHROVÁ, Jana; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 72 s. ISBN 80-213-1418-4.

Vzorec 1: **Srovnání neinvestičních a celkových výdajů** (v %), které vypočteme jako:

$$\frac{\text{Celkové neinvestiční výdaje daného roku}}{\text{Celkové výdaje daného roku}} * 100$$

Vzorec 2: **Srovnání investičních a celkových výdajů** (v%), které vypočteme jako:

$$\frac{\text{Celkové investiční výdaje daného roku}}{\text{Celkové výdaje daného roku}} * 100$$

Vzorec 3: **Meziroční růst neinvestičních prostředků** (v %), který vypočteme jako:

$$\frac{\text{Celkové neinvestiční výdaje sledovaného roku}}{\text{Celkové neinvestiční výdaje roku předcházejícího}} * 100$$

Vzorec 4: **Neinvestiční výdaje na jednoho obyvatele** (v Kč), které vypočteme jako:

$$\frac{\text{Celkové neinvestiční výdaje daného roku}}{\text{Počet obyvatel v daném roce}}$$

Vzorec 5: **Investiční výdaje na jednoho obyvatele** (v Kč), které vypočteme jako:

$$\frac{\text{Celkové investiční výdaje daného roku}}{\text{Počet obyvatel v daném roce}}$$

Vzorec 6: **Celkové výdaje na jednoho obyvatele** (v Kč), které vypočteme jako:

$$\frac{\text{Celkové výdaje daného roku}}{\text{Počet obyvatel v daném roce}}$$

4.3.1 Analýza výdajů města Nasavrky

Jelikož výdaje územních samospráv jsou do jisté míry ovlivněny strukturou a hlavně výší příjmů, pro začátek uvádím srovnání vývoje celkových příjmů a výdajů města Nasavrky za mnou sledované období (tedy roky 2001 – 2008). A to hlavně z toho důvodu, aby bylo naznačeno, jak vysoký objem výdajů si může město vzhledem k výši svých příjmů v daném roce dovolit a zdali hospodaří s přebytkem či schodkem.

Tabulka 4 - Vývoj celkových příjmů a výdajů města Nasavrky za sledované období

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celkové příjmy (v tis. Kč)	36 425,63	62 644,84	52 949,18	47 558,13	47 632,89	74 032,02	53 519,93	41 488,60
Celkové výdaje (v tis. Kč)	34 811,32	59 875,09	56 022,65	54 910,66	41 387,96	45 839,23	49 165,31	27 260,94

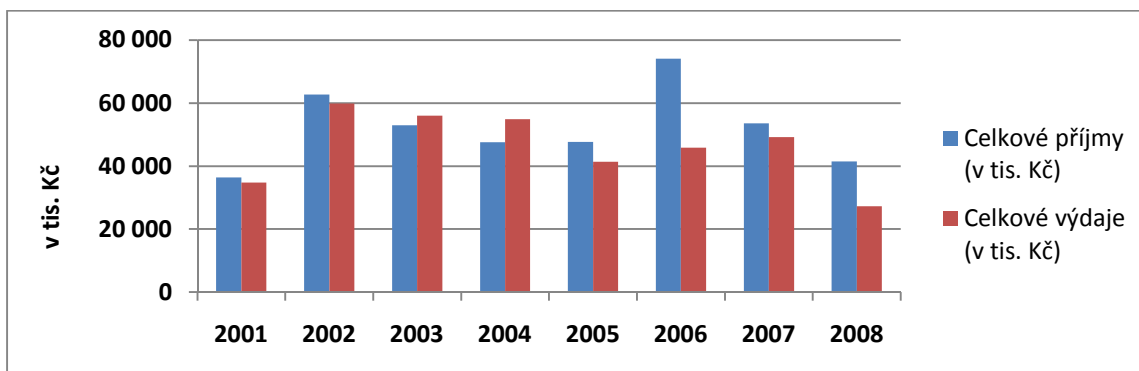
Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS⁵³

Jak vidíme, město ve sledovaném období hospodařilo převážně s přebytkem, tedy tak, že jeho skutečné příjmy převyšovaly skutečné výdaje. Výjimku tvořily pouze roky 2003 a 2004, kdy skutečné výdaje města převyšovaly jeho skutečné příjmy a město tedy hospodařilo se schodkem. Tento schodek byl uhrazen přebytkem z let minulých.

Největší přebytek příjmů nad výdaji byl zaznamenán roku 2006, kdy přesahoval hodnotu 28 milionů korun. V posledních dvou letech sledovaného období se jak jeho celkové příjmy, tak i celkové výdaje města snižují. V roce 2008 dokonce celkové výdaje dosáhly svého minima za sledované období. Průměrné celkové příjmy města přesahovaly částku 53 milionů korun za rok, průměrné celkové výdaje sledovaného období pak nabývaly hodnoty přes 46 milionů korun ročně a lze tak dovodit, že město průměrně hospodařilo s přebytkem, kdy na každý rok připadal přebytek ve výši téměř 6 milionů korun. Situaci ve vývoji celkových příjmů a výdajů přehledně ilustruje následující graf.

⁵³ Ministerstvo financí České republiky. *Prezentace údajů ÚSC* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. ARIS web. Dostupné z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/charakteristika.pl?ico=270199>>.

Graf 1 – Vývoj celkových příjmů a výdajů města Nasavrky za sledované období

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Jak již bylo zmíněno výše, obce dostávají ze státního rozpočtu tzv. příspěvek na výkon státní správy, jenž obce s pověřeným obecním úřadem každoročně obdrží, a to v rámci tzv. souhrnného finančního vztahu. Pro výpočet výše příspěvku na výkon státní správy se používá vzorec, který je uveden v zákoně o státním rozpočtu ČR na příslušný rok. V mé práci je konstrukce tohoto příspěvku obsažena v kapitole 3.2.1. Vývoj tohoto příspěvku ve městě Nasavrky za sledované období uvádí následující tabulka:

Tabulka 5 – Vývoj příspěvku na výkon státní správy ve městě Nasavrky za sledované období (v Kč)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Výše příspěvku	663 900	649 400	637 400	799 300	827 000	913 000	1 082 000	1 123 800

Zdroj: vlastní zpracování, data poskytl zaměstnankyně Městského úřadu Nasavrky

Výše dotace ve sledovaném období dosahovala průměrné výše přes 836 tisíc Kč (přesně 836 975 Kč). Na začátku sledovaného období, tedy v roce 2001 dosahovala hodnoty téměř 700 tisíc korun. Během sledovaného období se však její hodnota téměř zdvojnásobila, a to na částku přesahující 1 milion korun v roce 2008. Město Nasavrky na výkon státní správy použilo vždy veškeré poskytnuté finanční prostředky, a tedy každý rok vyčerpalo celou výši přidělené dotace.

4.3.1.1 Analýza dle vzorce 1 a 2 – Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů

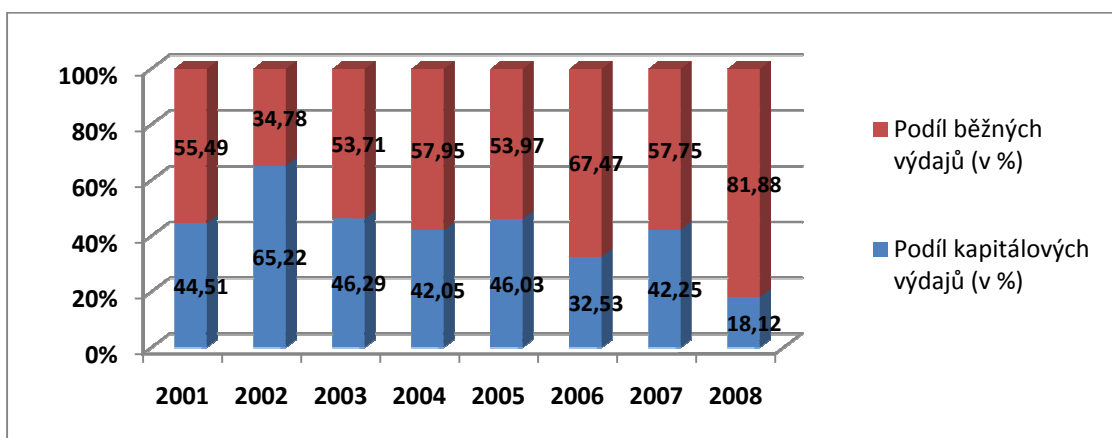
Tabulka 6 – Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů města Nasavrky za sledované období

Rok	Celkové výdaje (v tis. Kč)	Běžné výdaje (v tis. Kč)	Podíl běžných výdajů na výdajích celkových (v %)	Kapitálové výdaje (v tis. Kč)	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích (v %)
2001	34 811,32	19 315,89	55,49	15 495,43	44,51
2002	59 875,09	20 825,85	34,78	39 049,24	65,22
2003	56 022,65	30 091,72	53,71	25 930,93	46,29
2004	54 910,66	31 819,96	57,95	23 090,70	42,05
2005	41 387,96	22 335,68	53,97	19 052,28	46,03
2006	45 839,23	30 925,84	67,47	14 913,39	32,53
2007	49 165,31	28 393,04	57,75	20 772,27	42,25
2008	27 260,94	22 321,91	81,88	4 939,03	18,12

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Celkové výdaje města se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí od 40 do 60 milionů korun. Výjimkou byl pouze začátek a konec sledovaného období. Na jeho počátku celkové výdaje dosahovaly téměř 35 milionů korun a na jeho konci nedosahovaly hodnoty ani 30 milionů korun. Značný podíl na celkových výdajích města mají výdaje běžné, neboli provozní, či také neinvestiční výdaje. Ve sledovaném období tyto běžné výdaje tvořily více než polovinu celkových výdajů města. Opačný případ, tedy situace, kdy převládaly výdaje kapitálové, nastal pouze v roce 2002, a to hlavně z toho důvodu, že v obci probíhala výstavba Domu s pečovatelskou službou, jejíž I. etapa byla dokončena v roce 2003 a II. etapa roku 2006.

Graf 2 – Poměr běžných a kapitálových výdajů města Nasavrky za sledované období

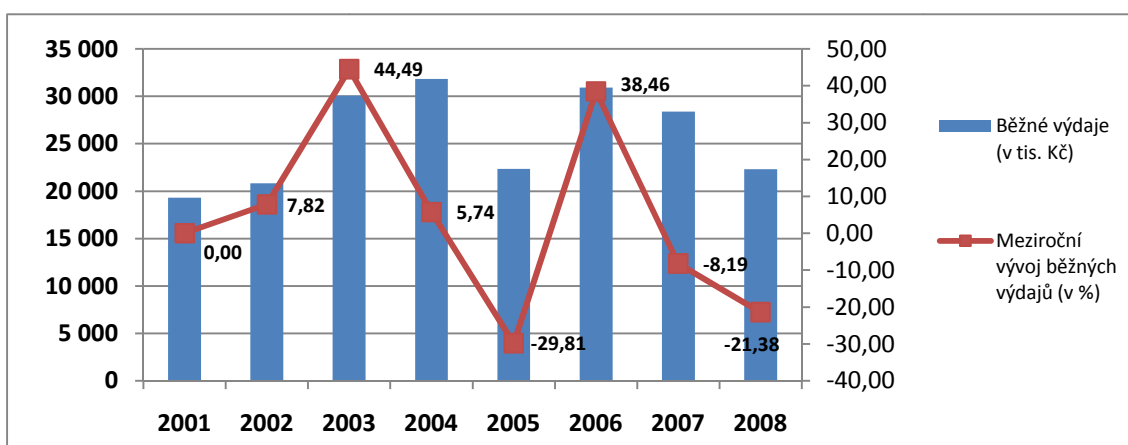
Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Tento graf ukazuje, že město Nasavrky vydává jen o málo vyšší část výdajů na své běžné výdaje, oproti výdajům kapitálovým. Jak již bylo uvedeno, opačná situace, tedy taková, kdy kapitálové výdaje převyšovaly výdaje běžné, nastala roku 2002, a to hlavně z důvodu započetí výstavby Domu s pečovatelskou službou.

Největší podíl běžných výdajů na výdajích celkových zaznamenalo město Nasavrky v roce 2008, kdy běžné výdaje tvořily téměř 82 % celkových výdajů. Průměrná hodnota podílu běžných výdajů na výdajích celkových dosahovala za sledované období hodnoty téměř 58 % za rok a průměrná hodnota výdajů kapitálových jen mírně přesahovala hranici 42 % ročně.

4.3.1.2 Analýza dle vzorce 3: Meziroční růst neinvestičních prostředků

Graf 3 – Meziroční růst neinvestičních prostředků města Nasavrky za sledované období

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Tento graf přehledně popisuje meziroční vývoj běžných výdajů města Nasavrky. Hodnoty běžných výdajů jsou obsaženy již v tabulce 6. Jak vidíme, běžné výdaje města Nasavrky do roku 2004 rostly, roku 2005 zaznamenaly největší pokles, dalšího roku, tedy roku 2006 se běžné výdaje města opět zvýšily a od té doby klesají.

Největší objem běžných výdajů města Nasavrky již od roku 2005 představují výdaje na tzv. **všeobecnou veřejnou správu**, které za sledované období dosahovaly průměrné hodnoty přes 8,5 milionu korun ročně.

Největší objem výdajů v rámci této skupiny pak tvoří výdaje na státní správu a územní samosprávu, mezi něž lze zařadit výdaje spojené s vyplácením odměn členům zastupitelstva města, na vyplácení mezd zaměstnancům městského úřadu, včetně odvodů plateb zdravotního a sociálního pojištění, samozřejmě i výdaje spojené se školením zaměstnanců města, dále výdaje spojené s konáním voleb do zastupitelstva města. Patří sem i výdaje na nákup drobného majetku, na tisk odebíraný městským úřadem, dále na knihy, které město nakupuje. Zařazují se sem i běžné výdaje na plyn, elektrickou energii, na služby pošty a také výdaje spojené s telekomunikacemi a radiokomunikacemi. V neposlední řadě do této skupiny běžných výdajů patří i výdaje na programové vybavení městského úřadu.

Neméně podstatnou skupinou běžných výdajů města Nasavrky jsou i **výdaje spojené se službami pro obyvatelstvo**, které byly do roku 2004 nejobjemnější skupinou běžných výdajů města. Za sledované období dosahovaly výdaje v rámci této skupiny hodnoty průměrně 10 milionů korun ročně. Největší položkou výdajů na služby pro obyvatelstvo jsou tradičně výdaje spojené se vzděláváním, kam můžeme zařadit hlavně výdaje na provoz, údržbu a opravy dvou příspěvkových organizací města, jimiž jsou zdejší mateřská a základní škola. Své maximální hodnoty dosáhla tato skupina běžných výdajů roku 2004, a to hlavně z důvodu probíhajících oprav jak mateřské, tak i základní školy. Do výdajů spojených se vzděláváním zařazujeme i výdaje spojené s platy zaměstnanců mateřské a základní školy, na nákup učebních pomůcek, na energie, apod.

Do skupiny výdajů pro obyvatelstvo patří i výdaje spojené s údržbou a provozem dětského hřiště, dále zdejší tělocvičny při základní škole, dvou víceúčelových sportovních hřišť s umělým povrchem, dále s provozem travnatého fotbalového hřiště FK Nasavrky a také sokolského hřiště s antukovými kurty a hřištěm na plážový volejbal. Dalšími výdaji

v rámci výdajů na služby pro obyvatelstvo jsou též výdaje spojené s činností městské knihovny, s pořádáním výstav na zdejší zámku, a v neposlední řadě též výdaje spojené s péčí, údržbou a obnovou movitých i nemovitých památek. Spadají sem i výdaje spojené s provozováním místního rozhlasu, s vydáváním místního Zpravodaje, také s pořádáním tradiční posvícenské poutě, tanečních zábav, vítání občánků, atd.

Dále do skupiny výdajů pro obyvatelstvo patří výdaje na podporu bydlení a bytového hospodářství, ale také výdaje na nebytové prostory, které má město ve vlastnictví. Lze sem zařadit též výdaje na veřejné osvětlení, výdaje spojené s provozem technických služeb Města Nasavrky, výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu a také na provoz a údržbu místní skládky, kde Město Nasavrky vlastní 40 % podíl, zbylých 60 % patří soukromé firmě AVE CZ, odpadové hospodářství s. r. o.. V neposlední řadě do této skupiny výdajů patří i výdaje na péči o vzhled obce a na místní veřejnou zeleň.

Další důležitou skupinou běžných výdajů, které má městský úřad Nasavrky jako pověřený obecní úřad právo vydávat, jsou **výdaje na sociální věci a politiku zaměstnanosti**, které za sledované období dosahovaly průměrné hodnoty přes 8,5 milionu korun za rok. Do této skupiny výdajů lze zahrnout výplatu sociálních dávek pro staré občany, dále dávky sociální péče pro rodinu a děti, příspěvek na péči o osobu blízkou, příspěvek na zvláštní pomůcky, příspěvek na individuální dopravu a ostatní dávky povahy sociálního zabezpečení. Další položkou výdajů v rámci této skupiny jsou výdaje na pečovatelskou službu, včetně výdajů na platy zaměstnanců zdejšího pečovatelského domu a také na opravy a údržbu tohoto pečovatelského domu.

Ostatní skupiny běžných výdajů nepředstavují v rozpočtu města Nasavrky významné položky. Jde například o výdaje na podporu cestovního ruchu ve městě, dále také výdaje spojené s údržbou místních komunikací, výdaje na požární ochranu, apod.

4.3.1.3 Analýza dle vzorce 4, 5 a 6: Běžné, kapitálové a celkové výdaje na jednoho obyvatele

Tabulka 7 – Srovnání běžných, kapitálových a celkových výdajů na jednoho obyvatele ve městě Nasavrky za sledované období

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obyvatel	1 463	1 474	1 526	1 577	1 604	1 622	1 614	1 644
Běžné výdaje (v tis. Kč)	19 315,9	20 825,9	30 091,7	31 820,0	22 335,7	30 925,8	28 393,0	22 321,9
Běžné výdaje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	13,2	14,1	19,7	20,2	13,9	19,1	17,6	13,6
Kapitálové výdaje (v tis. Kč)	15 495,4	39 049,2	25 930,9	23 090,7	19 052,3	14 913,4	20 772,3	4 939,0
Kapitálové výdaje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	10,6	26,5	17,0	14,6	11,9	9,2	12,9	3,0
Celkové výdaje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	23,8	40,6	36,7	34,8	25,8	28,3	30,5	16,6

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS a od ČSÚ

Při přepočtu celkových výdajů na jednoho obyvatele vydalo město Nasavrky v průměru téměř 30 000 korun ročně. Největší objem finančních prostředků na jednoho svého obyvatele město vydalo roku 2002, kdy se jednalo o částku přesahující 40 000 Kč, naopak nejméně finančních prostředků na jednoho obyvatele vydalo město roku 2008, a to téměř 17 000 Kč.

Jak již bylo výše uvedeno, u města Nasavrky převládají běžné výdaje nad výdaji kapitálovými. Do roku 2004 měly běžné výdaje na jednoho obyvatele rostoucí charakter, až roku 2004 dosáhly své maximální hodnoty, která přesahovala hodnotu 20 000 korun. Roku 2005 se běžné výdaje snížily, ale už v roce 2006 došlo k opětovnému zvýšení běžných prostředků vydávaných na jednoho obyvatele. Roku 2007 opět poklesly a pokles trval až do roku 2008, kdy zároveň běžné výdaje dosáhly své minimální hodnoty, a to téměř 14 000 korun na jednoho obyvatele. Za sledované období připadala v rámci běžných výdajů na jednoho obyvatele průměrně částka 17 000 korun ročně.

Město Nasavrky za sledované období průměrně do každého svého občana investovalo částku přesahující 13 000 korun. Mezi jednotlivými roky sledovaného období jsou však znatelné rozdíly. Nejvíce se od tohoto průměru odchýlilo v roce 2002, kdy město do každého svého občana investovalo téměř 25 tisíc korun. Jak bylo výše řečeno, bylo to hlavně v důsledku začínající výstavby zdejšího domu s pečovatelskou službou. Minimální částku na jednoho občana vydalo město v roce 2008, kdy se jednalo o částku 3 000 korun.

4.3.2 Analýza výdajů města Chrast

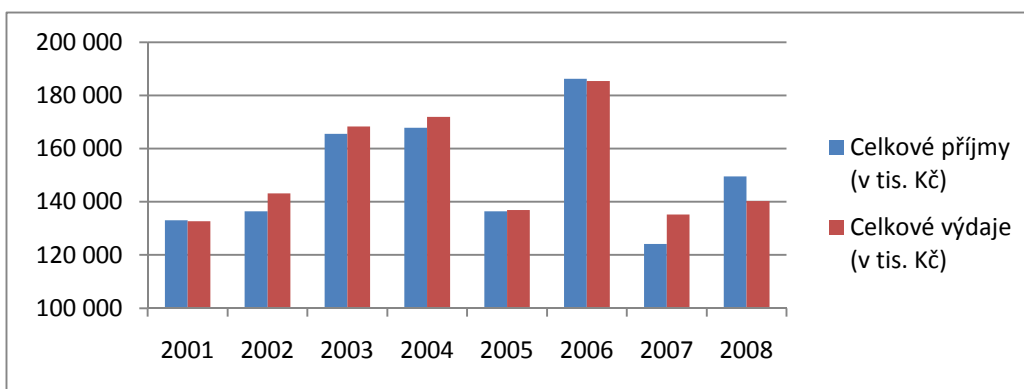
Stejně jako u města Nasavrky, tak i u města Chrast uvádím nejprve porovnání celkových příjmů a výdajů rozpočtu tohoto města. Jelikož příjmy jsou určitým rozpočtovým omezením rozpočtu města, uvádím tento graf, aby bylo nastíněno, jak vysoký objem výdajů si město může v daném roce dovolit a zdali hospodaří s přebytkem či schodkem.

Tabulka 8 – Vývoj celkových příjmů a výdajů města Chrast za sledované období (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celkové příjmy	133 007,6	136 456,3	165 547,2	167 812,1	136 450,9	186 240,9	124 121,5	149 494,6
Celkové výdaje	132 679,3	143 106,1	168 240,4	171 894,4	136 860,4	185 421,1	135 235,8	140 225,1

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Graf 4 – Srovnání celkových příjmů a výdajů města Chrast za sledované období

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Jak graf ukazuje, vývoj příjmů poměrně přesně kopíruje i vývoj výdajů města. Za sledované období hospodařilo město s přebytkem pouze ve třech letech, a to v roce 2001, 2006, a 2008. V ostatních letech převažovaly v rozpočtu města výdaje nad příjmy,

můžeme tedy říci, že hospodaření města bylo v těchto letech deficitní. Největšího deficitu dosáhl rozpočet města Chrast v roce 2007, kdy schodek nabýval hodnoty přes 11 milionů korun. Naopak největší přebytek příjmů nad výdaji byl zaznamenán v roce 2008, kdy příjmy dosahovaly hodnoty téměř 150 milionů korun, a přebytek přesahoval částku 9 milionů korun.

Průměrné roční příjmy města Chrasti se za sledované období pohybovaly okolo 150 milionů korun (přesně 149 891 380 Kč) a průměrné roční výdaje částku 150 milionů korun přesahovaly (přesně 151 707 820 Kč). Za sledované období město hospodařilo v průměru se schodkem, který tvořil průměrně 1 816 413 korun za rok. Město Chrast financuje schodek svého rozpočtu buď přebytkem hospodaření z minulých let či případně úvěrem.

I u města Chrast uvádím tabulku vývoje příspěvku na výkon státní správy, který město každoročně dostává v rámci souhrnného finančního vztahu.

Tabulka 9 – Vývoj příspěvku na výkon státní správy ve městě Chrast za sledované období (v Kč)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Výše příspěvku	2 639 900	2 672 400	2 630 656	2 737 100	2 900 200	3 119 902	3 680 795	3 815 400

Zdroj: vlastní zpracování, data poskytl zaměstnankyně Městského úřadu Chrast

Jak vidíme, vývoj příspěvku na výkon státní správy ve městě Chrast má za sledované období rostoucí charakter. V roce 2001 se jednalo o částku přesahující 2,5 milionu korun a na konci sledovaného období se částka vyšplhala na téměř 4 miliony korun. V rámci tohoto příspěvku město ve sledovaném období každoročně obdrželo částku v průměrné výši přesahující 3 miliony korun (přesně 3 024 544 Kč). Podle informací zaměstnankyně Městského úřadu Chrast i toto město každoročně vyčerpalo na výkon státní správy veškeré finanční prostředky poskytnuté v rámci této dotace.

4.3.2.1 Analýza dle vzorce 1 a 2 – Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů za sledované období

Tabulka 10 – Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů města Chrast za sledované období

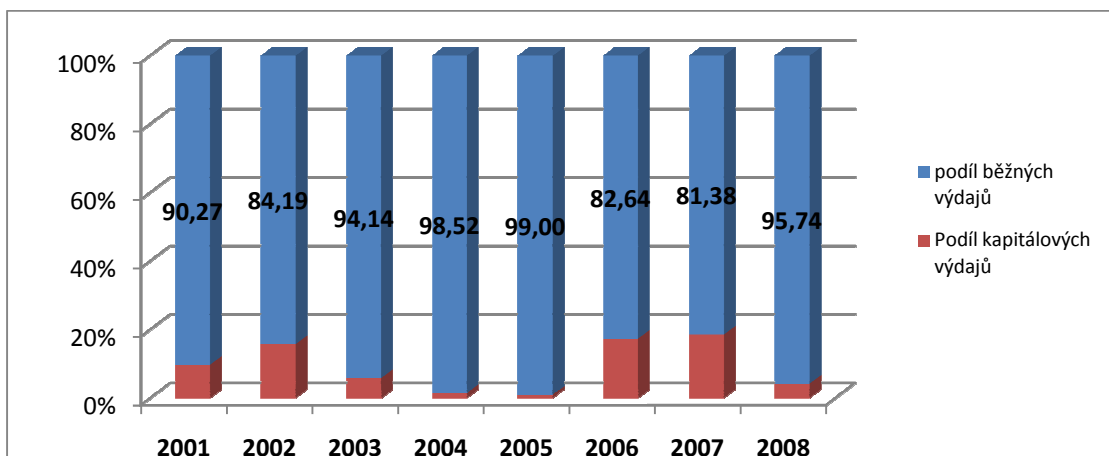
Rok	Celkové výdaje (v tis. Kč)	Běžné výdaje (v tis. Kč)	Podíl běžných výdajů na výdajích celkových (v %)	Kapitálové výdaje (v tis. Kč)	Podíl kapitálových výdajů na výdajích celkových (v tis. Kč)
2001	132 679,33	119 766,56	90,27	12 912,77	9,73
2002	143 106,05	120 486,01	84,19	22 620,04	15,81
2003	168 240,39	158 380,52	94,14	9 859,87	5,86
2004	171 894,41	169 354,42	98,52	2 539,99	1,48
2005	136 860,43	135 488,47	99,00	1 371,96	1,00
2006	185 421,07	153 233,34	82,64	32 187,73	17,36
2007	135 235,77	110 059,11	81,38	25 176,66	18,62
2008	140 225,09	134 254,52	95,74	5 970,57	4,26

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Celkové výdaje města se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí od 130 do 185 milionů korun. Jak bylo uvedeno výše, jejich průměrná roční hodnota přesahovala částku 150 milionů korun. Svého minima celkové výdaje dosáhly roku 2001, kdy jen lehce přesahovaly hodnotu 130 milionů korun. Naopak svého maxima dosáhly celkové výdaje města Chrast roku 2006, kdy nabývaly hodnoty přes 185 milionů korun.

Největší podíl na celkových výdajích města Chrast mají výdaje běžné. V každém roce sledovaného období tvořily nadpoloviční většinu celkových výdajů. Přesněji průměrná hodnota podílu běžných výdajů na výdajích celkových ve sledovaném období tvořila téměř 91 % a průměrná hodnota podílu výdajů kapitálových nedosahovala ani 10 %. Situaci mezi vývojem běžných a kapitálových výdajů města opět ilustruje následující graf.

Graf 5 – Poměr běžných a kapitálových výdajů města Chrast za sledované období (v %)

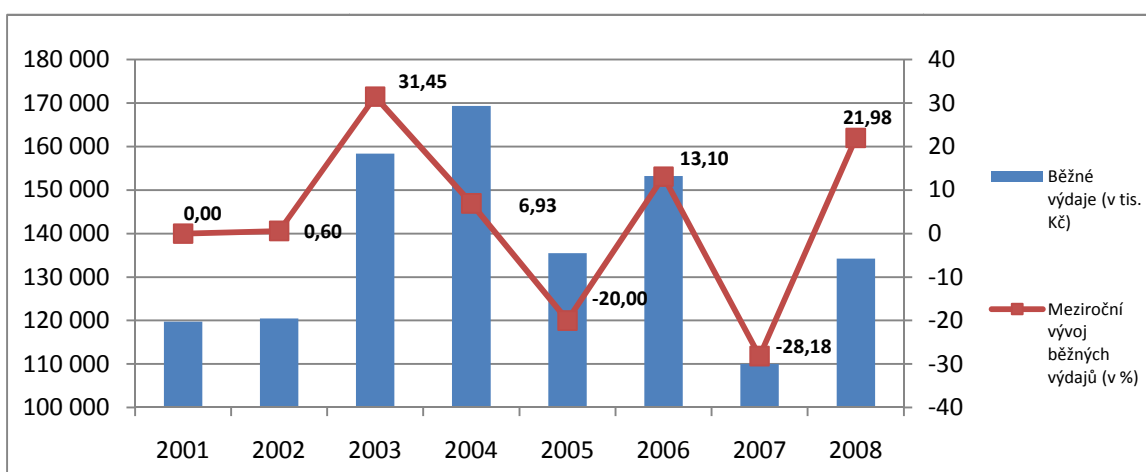

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Jak vidíme, kapitálové výdaje v rozpočtu města za sledované období zabíraly opravdu jen nepatrnou část. Naopak výdaje běžné každý rok převládaly a tvořily více než 80 % celkových výdajů. Nejvyšší podíl na celkových výdajích zaznamenaly běžné výdaje v roce 2005, kdy tvořily 99 % celkových výdajů. Naopak nejmenšího podílu na celkových výdajích dosáhly běžné výdaje v roce 2007, kdy přesahovaly 81 %. Důvodem růstu kapitálových výdajů v letech 2006 a 2007 byla výstavba nové budovy školní tělocvičny. V roce 2001 a 2002 byla pak příčinou růstu kapitálových výdajů hlavně výstavba místního domu s pečovatelskou službou.

4.3.2.2 Analýza dle vzorce 3: Meziroční růst neinvestičních prostředků

Graf 6 – Meziroční růst neinvestičních prostředků města Chrast za sledované období (v %)

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS

Tento graf přehledně popisuje meziroční vývoj běžných výdajů města Chrast. Hodnoty běžných výdajů jsou obsaženy již v tabulce 10. Jak vidíme, i běžné výdaje města Chrast za sledované období doznávají mnoha změn.

Největší podíl běžných výdajů města Chrast tradičně připadá na tzv. výdaje na **všeobecnou veřejnou správu**, které za sledované období každoročně průměrně přesahovaly hodnotu 99 milionů korun.

Největší objem výdajů v rámci této skupiny pak představují výdaje na finanční operace, kam městský úřad převádí finanční prostředky pro vlastní fondy, kterými jsou:

- *fond rozvoje bydlení* – hlavním účelem tohoto fondu je poskytování půjček na opravu bytového fondu, jedná se o návratný fond.
- *fond oprav* – tento fond má dotační charakter a jeho výdaje slouží hlavně na opravu domů v městské památkové zóně.
- *fond obnovy lesa* – vznikl po vichřici v roce 2007, kdy bylo nutno nejprve vytěžit spadané stromy a následně obnovit zalesnění obecních lesů.
- *fond infrastruktury* – který vznikl v roce 2009 a kam se soustřeďují hlavně příjmy z obecních daní, které se následně používají na větší investiční akce – jako příklad lze uvést opravy komunikací, plynofikaci místních částí, apod.

Další významnou položkou výdajů na tzv. všeobecnou veřejnou správu jsou též výdaje na správu, a to ať už na správu státní či vlastní samosprávu (sem lze zařadit například výdaje spojené s chodem městského úřadu, na platy zaměstnanců města, na odměny členům výborů zastupitelstev a komisí rady, na odměny za práci na základě dohod o provedení práce, na tisk odebíraný obecním úřadem, na pořízení drobného majetku a materiálu, výdaje na vodné, energie a plyn, dále poštovné, výdaje spojené se školením pracovníků města, příspěvek na stravování zaměstnanců, dále výdaje na nákup hardware a software, rovněž nákup kolků a dary obyvatelstvu, například při významných životních jubileích apod.)

Další významnou výdajovou položkou rozpočtu města Chrast jsou běžné výdaje spojené s tzv. **službami pro obyvatelstvo**, které za sledované období dosahovaly průměrné výše 19 milionů korun ročně. Neméně podstatnou položkou běžných výdajů města jsou též výdaje na dávky a podpory v sociálním zabezpečení, jejichž výše se za sledované období pohybovala průměrně okolo hodnoty 16,5 milionu korun ročně.

Do výdajů spojených se službami pro obyvatelstvo ve městě Chrast lze zařadit výdaje na provoz, údržbu a opravy příspěvkových organizací města, tedy mateřské a základní školy, školní družiny a též základní umělecké školy, a to kromě jiného například na platy zdejších učitelů, nákup učebních pomůcek, energie, atd. Dále sem zařazujeme výdaje na provoz a údržbu zdejšího kina, také výdaje spojené s místní knihovnou, a to opět například na platy zaměstnanců, nákup knižního fondu, atd. V neposlední řadě do této skupiny patří výdaje spojené s provozem zdejšího Městského muzea, ve kterém jsou vystavovány hlavně expozice věnované historii regionu, pořádají se zde ale i výstavy obrazů, fotografií a také koncerty. Do skupiny výdajů spojených se službami pro obyvatelstvo patří rovněž výdaje na opravy a udržování zdejších kulturních památek, dále výdaje na veřejné osvětlení a též veřejný rozhlas, a dále výdaje spojené s vydáváním místního zpravodaje tzv. Chrasteckých ohlasů. Do této skupiny výdajů zařazujeme též běžné výdaje spojené s nakládáním s odpady, a to jak komunálními⁵⁴, tak i průmyslovými, které zahrnují i nebezpečné odpady. Z těchto výdajů spojených s nakládáním s odpady je financován sběr a svoz těchto odpadů, dále také výdaje spojené s péčí o obec a ochranu její přírody a krajiny, a v neposlední řadě výdaje spojené s údržbou městských zelených ploch, jakými jsou parky, sady a květinové výzdoby.

Jak již bylo zmíněno, poměrně velkou část běžných výdajů města Chrast zaujímají i běžné výdaje spojené s **dávkami a podporou v sociálním zabezpečení**, které má městský úřad Chrast jako pověřený obecní úřad právo vyplácet. Sem patří například výdaje spojené s poskytováním příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení, dávek mimořádné okamžité pomoci, atp. Dále sem lze zařadit výdaje spojené s poskytováním příspěvku občanům při péči o osobu blízkou, příspěvek na zvláštní pomůcky apod. V neposlední řadě je do této skupiny výdajů zařazován také příspěvek na osobní asistenci, případně pečovatelskou službu, na platy zaměstnancům zdejšího pečovatelského domu, a to včetně příspěvku na zdravotní a sociální pojištění a samozřejmě i výdaje spojené s provozem, údržbou a opravami zdejšího domu s pečovatelskou službou.

Ostatní běžné výdaje nepředstavují v rozpočtu města Chrast významné výdajové položky, jako příklad lze zmínit výdaje na opravy zdejších pozemních komunikací, které však v posledních letech nepatří mezi významné položky výdajů, rozsáhlejší opravy místních komunikací proběhly v letech 2004 a 2005.

⁵⁴ Jako komunální odpad se označuje veškerý odpad, který vzniká na území obce, a to buď činností jejích občanů nebo také např. při čištění veřejných komunikací, veřejné zeleně a při údržbě veřejné zeleně

4.3.2.3 Analýza dle vzorce 4, 5 a 6: Běžné, kapitálové a celkové výdaje na jednoho obyvatele

Tabulka 11 – Srovnání běžných, kapitálových a celkových výdajů na jednoho obyvatele ve městě Chrast za sledované období

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obyvatel	3 201	3 202	3 190	3 187	3 264	3 226	3 232	3 225
Běžné výdaje (v tis. Kč)	119 766,6	120 486,0	158 380,5	169 354,4	135 488,5	153 233,3	110 059,1	134 254,5
Běžné výdaje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	37,4	37,6	49,6	53,1	41,5	47,5	34,1	41,6
Kapitálové výdaje (v tis. Kč)	12 912,8	22 620,0	9 859,9	2 540,0	1 372,0	32 187,7	25 176,7	5 970,6
Kapitálové výdaje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	4,0	7,1	3,1	0,8	0,4	10,0	7,8	1,9
Celkové výdaje na 1 obyvatele (v tis. Kč)	41,4	44,7	52,7	53,9	41,9	57,5	41,8	43,5

Zdroj: vlastní zpracování, data převzata z databáze ARIS a od ČSÚ

Jak již bylo zmíněno výše, i ve městě Chrast převažují běžné výdaje nad výdaji kapitálovými. Při přepočtu celkových výdajů na jednoho obyvatele město průměrně každý rok na jednoho svého občana vydalo 47 190 Kč. Hodnoty celkových výdajů města Chrast se za sledované období pohybovaly v intervalu od 40 do 60 tisíc korun na jednoho obyvatele. Nejvyšší hodnoty dosáhly celkové výdaje na 1 obyvatele roku 2006, kdy dokonce přesáhly hranici 57 000 Kč. Naopak nejnižší hodnoty nabyly celkové výdaje na jednoho obyvatele roku 2001, kdy se jednalo o částku jen málo přesahující 41 000 Kč.

Do roku 2004 měly běžné výdaje na 1 obyvatele rostoucí charakter, od tohoto roku však kolísají. Svého maxima dosáhly roku 2004, kdy přesahovaly částku 53 000 korun. Nejnižší běžné výdaje připadaly na jednoho obyvatele města Chrast roku 2007, kdy jen málo přesahovaly 34 000 korun. Průměrná roční výše běžných výdajů na jednoho obyvatele města se za sledované období pohybovala okolo 43 000 korun.

Situace u kapitálových výdajů vztažená na jednoho obyvatele je oproti běžným výdajům na jednoho obyvatele o mnoho nižší. Za sledované období se jejich výše průměrně

pohybovala okolo částky 4 000 Kč. Avšak mezi jednotlivými roky jsou poměrně velké rozdíly. Své maximální hodnoty dosáhly kapitálové výdaje na jednoho obyvatele roku 2006, kdy výrazně předčily ostatní roky, což bylo způsobeno hlavně již výše zmiňovanou výstavbou budovy tělocvičny u základní školy a jednalo se o částku téměř 10 000 Kč na jednoho obyvatele. Naopak nejnižší kapitálové výdaje na jednoho svého obyvatele mělo město Chrast v roce 2005, kdy investovalo do každého občana jen 420 Kč.

4.3.3 Porovnání dosažených výsledků

Neobjektivnějším kritériem pro porovnání výdajů obou měst navzájem je dle mého názoru komparace jejich výdajů vztahených na jednoho obyvatele. Pro porovnávání budu používat statistickou veličinu – tzv. **aritmetický průměr**, který dostaneme, pokud sečteme všechny hodnoty daného souboru a následně je vydělíme jejich počtem. Matematicky zapsáno:

$$\bar{X} = \frac{1}{n} (x_1 + x_2 + \dots + x_n) \quad \text{neboli} \quad \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

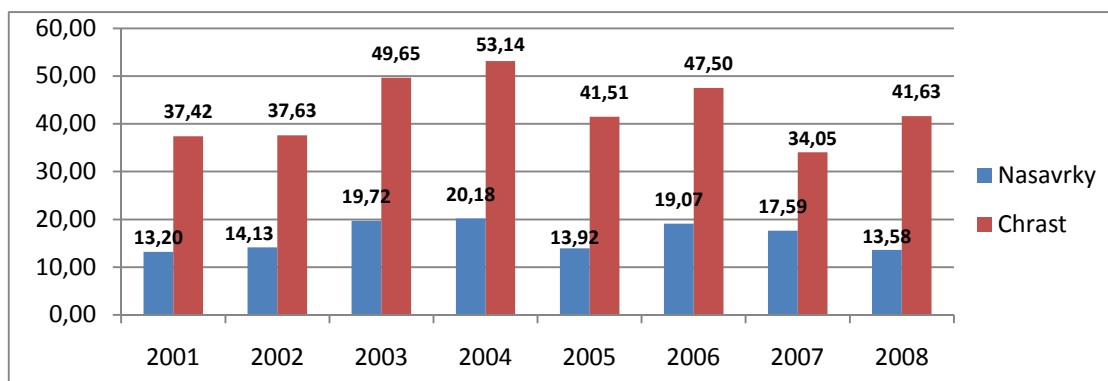
kde x_1, x_2, \dots, x_n jsou jednotlivé prvky výběru a n je celkový počet prvků

Tabulka 12 – Běžné, kapitálové a celkové výdaje na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	\bar{x}
Město NASAVRKY									
Běžné výdaje na 1 obyvatele	13,20	14,13	19,72	20,18	13,92	19,07	17,59	13,58	16,70
Kapitálové výdaje na 1 obyvatele	10,59	26,49	16,99	14,64	11,88	9,19	12,87	3,00	14,96
Celkové výdaje na 1 obyvatele	23,79	40,62	36,71	34,82	25,80	28,26	30,46	16,58	31,67
Město CHRAST									
Běžné výdaje na 1 obyvatele	37,42	37,63	49,65	53,14	41,51	47,50	34,05	41,63	44,47
Kapitálové výdaje na 1 obyvatele	4,03	7,06	3,09	0,80	0,42	9,98	7,79	1,85	4,23
Celkové výdaje na 1 obyvatele	41,45	44,69	52,74	53,94	41,93	57,48	41,84	43,48	48,70

Zdroj: vlastní zpracování, údaje převzaty z databáze ARIS

Graf 7 – Porovnání běžných výdajů na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období (v tis. Kč)

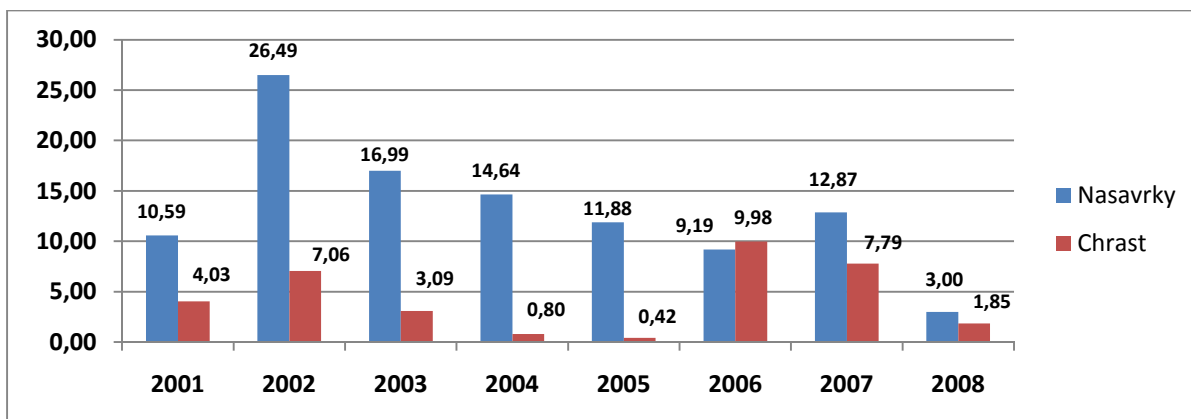

Zdroj: vlastní zpracování, údaje převzaty z databáze ARIS

Jak můžeme vidět na grafu, město Nasavrky vydávalo za sledované období na jednoho obyvatele o hodně menší část svých běžných výdajů, než město Chrast, které na jednoho obyvatele ze svých běžných výdajů průměrně vydalo téměř 45 000 korun ročně, což je více než dvojnásobek průměrné částky, kterou na jednoho obyvatele ze svých běžných výdajů průměrně vydalo město Nasavrky (jednalo se o průměrnou částku přesahující 16 500 korun ročně).

Běžné výdaje na jednoho obyvatele měly v obou městech za sledované období podobný vývoj. Od začátku sledovaného období běžné výdaje na jednoho obyvatele obou měst rostly, a to až do roku 2004, kdy v obou městech dosáhly své maximální hodnoty za sledované období (ve městě Nasavrky se jednalo o částku přesahující 20 000 Kč a ve městě Chrast o částku přesahující 53 000 Kč). Roku 2005 následně běžné výdaje obou měst na jednoho svého obyvatele klesly, dalšího roku se opětovně zvýšily a roku 2007 opět klesly. Rozdílná byla situace na konci sledovaného období, kdy běžné výdaje na jednoho obyvatele ve městě Nasavrky ještě více poklesly, a to až na hodnotu téměř 14 tisíc korun na jednoho obyvatele a naproti tomu ve městě Chrast byl zaznamenán jejich mírný růst, a to na částku přesahující 41 tisíc korun.

Graf 8 - Porovnání kapitálových výdajů na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období (v tis. Kč)

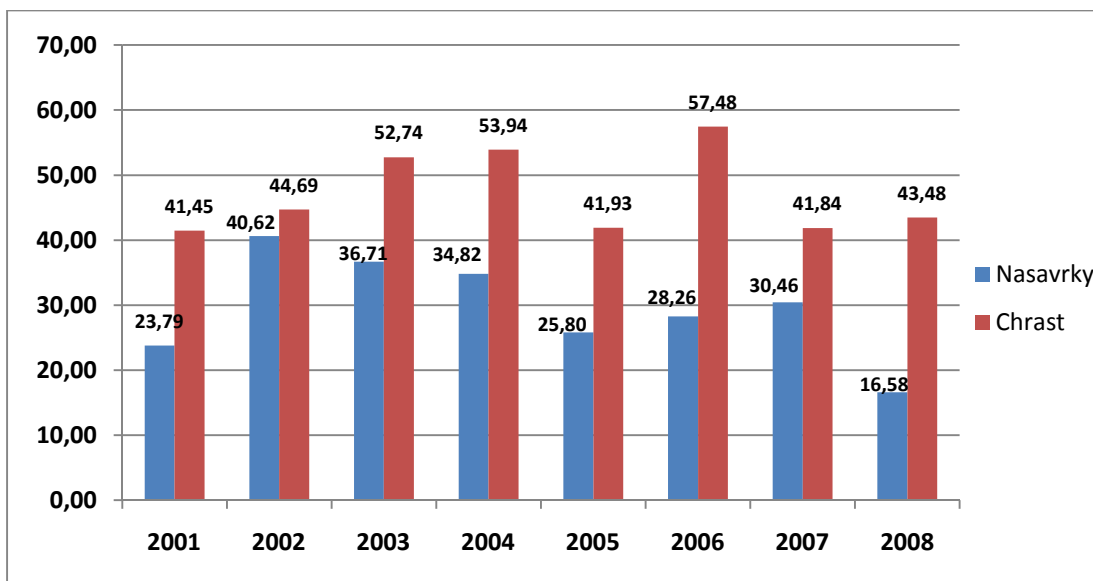

Zdroj: vlastní zpracování, údaje převzaty z databáze ARIS

Opačná situace mezi porovnávanými městy však nastává ve vývoji kapitálových výdajů na jednoho obyvatele. Zde, až na jedinou výjimku, převládají kapitálové výdaje města Nasavrky. Tou jedinou výjimkou je rok 2006, kdy převládly kapitálové výdaje na jednoho obyvatele města Chrasti. Jak již bylo uvedeno výše, důvodem zvýšení kapitálových výdajů tohoto města v roce 2006 a 2007 byla výstavba nové budovy školní tělocvičny. V ostatních letech jednoznačně převládaly kapitálové výdaje města Nasavrky, které za sledované období dosahovaly průměrné výše téměř 15 tisíc korun na jednoho obyvatele. Naproti tomu město Chrast do jednoho svého obyvatele za sledované období průměrně investovalo částku jen málo přesahující 4 tisíce korun.

Vývoj kapitálových výdajů v obou městech měl však do roku 2004 podobný charakter. Od roku 2001 hodnota kapitálových výdajů připadající na jednoho obyvatele obou měst stoupala, roku 2003 však začala klesat a na nejnižší úroveň se ve městě Chrast dostala roku 2005, kdy na jednoho obyvatele město investovalo částku pouze 420 Kč. Nejnižší úroveň kapitálových výdajů na jednoho obyvatele ve městě Nasavrky byla zaznamenána až na konci sledovaného období, tedy v roce 2008, kdy se jednalo o částku 3 000 korun na jednoho obyvatele města. Vyšší hodnoty kapitálové výdaje města Nasavrky dosáhly roku 2007, což bylo způsobeno hlavně přestavbou zdejšího rybníka na koupaliště a s tím spojené terénní úpravy. Kapitálové výdaje na jednoho obyvatele města Chrasti již od roku 2006 klesají.

Graf 9 – Porovnání celkových výdajů na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, údaje převzaty z databáze ARIS

Tento graf názorně ilustruje vývoj celkových výdajů na jednoho obyvatele v obou městech, opět za mnou sledované období. Celkové výdaje na jednoho obyvatele byly během sledovaného období vyšší ve městě Chrast, kde se jejich průměrná hodnota pohybovala okolo 50 tisíc korun za rok. Naproti tomu město Nasavrky vydávalo na jednoho obyvatele v průměru 30 tisíc korun ročně.

Závěr

Cílem mé práce bylo jednak vysvětlit pojem pověřeného obecního úřadu a jeho zařazení v systému české veřejné správy a jednak provést analýzu a následné porovnání především neinvestičních výdajů dvou vybraných municipalit s pověřeným obecním úřadem.

Objem výdajů konkrétní obce zásadně ovlivňuje jak její rozvojové možnosti, tak i objem statků a služeb, které může poskytovat. Velikost výdajů se odvíjí od výše příjmů a také od objemu rezerv, které byly vytvořeny v minulých letech. Struktura výdajů obce je pak do jisté míry ovlivněna vývojem obce v minulosti, dále preferencemi volených představitelů obce a též ekonomickou silou obce. I ve struktuře výdajů hraje důležitou roli velikost obce. Čím je obec větší, tím jsou vyšší její rozpočtové příjmy a tím může mít i členitější strukturu svých výdajů. Pro svou analýzu jsem si vybrala, jak již bylo uvedeno výše, dvě města s pověřeným obecním úřadem v Pardubickém kraji, které leží nedaleko od sebe. Prvním je město Nasavrky a druhým město Chrast. Jako sledované období jsem stanovila roky 2001 až 2008 a pro porovnání jsem používala celkem 6 předem uvedených vzorců.

Jako první jsem provedla analýzu výdajů města Nasavrky. Jak bylo dokázáno, město ve sledovaném období průměrně hospodařilo s přebytkem, který tvořil téměř 6 milionů korun. Celkové výdaje města za sledované období dosahovaly průměrné výše 46 milionů korun a největší podíl na celkových výdajích měly výdaje běžné, které průměrně tvořily více než 50 % celkových výdajů. Opačný případ, tedy kdy ve městě Nasavrky převažovaly výdaje kapitálové, nastal pouze v roce 2002, a to z důvodu započítání výstavby domu s pečovatelskou službou. Největší objem běžných výdajů města představují již od roku 2005 výdaje na tzv. všeobecnou veřejnou správu, kam se zařazují například výdaje spojené jak se státní správou, tak i se samosprávou, a to kromě jiného na platy zaměstnanců městského úřadu, dále výdaje na energie, telekomunikace a radiokomunikace apod.

Stejně jako u města Nasavrky, tak i u města Chrast byla provedena analýza jeho výdajů. Oproti Nasavrkám hospodařilo město Chrast za sledované období v průměru se schodkem, který činil průměrně téměř dva miliony korun. Tento schodek město uhrazuje buď přebytkem z let minulých, či případně úvěrem. Celkové výdaje tohoto města za sledované období dosahovaly průměrné výše 150 milionů korun. I ve městě Chrast tvoří většinový podíl na celkových výdajích výdaje běžné. Ve sledovaném období se jejich podíl na celkových výdajích pohyboval okolo 91 % a podíl výdajů kapitálových tvořil pouze

necelých 10 %. Běžné výdaje dosahovaly za mnou sledované období průměrné výše 137 milionů korun.

Největší objem běžných výdajů města Chrast tvoří, stejně jako ve městě Nasavrky, výdaje na všeobecnou veřejnou správu. Na rozdíl od Nasavrky ale nejvyšší částky v rámci této skupiny představují výdaje na finanční operace, v rámci kterých Městský úřad Chrast převádí finanční prostředky do vlastních fondů, kterými jsou fond rozvoje bydlení, fond oprav, fond obnovy lesa a fond infrastruktury.

Na závěr jsem provedla porovnání výdajů obou měst. Nejobektivnějším způsobem je dle mého názoru porovnání výdajů vztažených na jednoho obyvatele. Při porovnávání těchto výdajů jsem použila statistickou veličinu, která se nazývá aritmetický průměr. Bylo zjištěno, že město Nasavrky vydávalo za sledované období na jednoho obyvatele menší částku svých běžných výdajů, než město Chrast, které na jednoho svého obyvatele vydalo průměrně téměř 45 000 korun ročně (u města Nasavrky se jednalo průměrně o částku 16 700 korun ročně). V obou městech měly však běžné výdaje podobný vývoj. Od počátku sledovaného období až do roku 2004 běžné výdaje obou měst rostly a v roce 2004 dosáhly svého maxima (ve městě Nasavrky se jednalo o částku přesahující 20 000 korun a ve městě Chrast o částku přesahující 53 000 korun). Rozdílná byla však situace na konci sledovaného období, kdy se běžné výdaje na jednoho obyvatele města Nasavrky snížily až na částku 14 000 korun a ve městě Chrast se zastavily na částce 41 000 korun.

Opačná situace mezi porovnávanými městy však nastala ve vývoji výdajů kapitálových přepočtených na jednoho obyvatele. Zde každoročně převládaly, až na jedinou výjimku, kapitálové výdaje města Nasavrky. Tou jedinou výjimkou byl rok 2006, kdy převládly kapitálové výdaje na jednoho obyvatele města Chrast. Důvodem byla hlavně již výše jmenovaná výstavba zdejšího domu s pečovatelskou službou. V ostatních letech jednoznačně převládaly kapitálové výdaje města Nasavrky, kdy město na každého svého občana vydalo průměrně částku 15 000 korun, oproti tomu město Chrast na jednoho svého obyvatele vydalo průměrně částku jen málo přesahující 4 000 korun.

Celkové výdaje na jednoho obyvatele byly vyšší ve městě Chrast, kde dosahovaly průměrné hodnoty 50 000 korun, oproti městu Nasavrky, kde se jejich průměrná hodnota pohybovala v průměrné výši přesahující 30 000 korun ročně.

Seznam použité literatury

1. HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: Obecná část*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 821 s. ISBN 80-7179-442-2.
2. HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Organizace veřejné správy*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004. 111 s. ISBN 80-7251-158-0.
3. CHARBUSKÝ, Miloš. *Veřejná správa: správa měst a obcí*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. 86 s. ISBN 978-80-7395-020-0.
4. LACINA, Karel. *Vybrané kapitoly ze soudobého řízení měst a obcí*. 3. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. 133 s. ISBN 80-7194-495-5.
5. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
6. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: Úvod do problematiky*. 4., aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
7. PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 693 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
8. PILNÝ, Jaroslav. *Veřejné finance*. 5., doplněné a upravené vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. 226 s. ISBN 978-80-7194-963-3-55-739-07.
9. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
10. SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2., aktualizované a přepracované vydání. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80-7357-389-9.
11. ŽEHROVÁ, Jana; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 124 s. ISBN 80-213-1418-4.
12. *Czech Credit Bureau : porovnávání vývoje a struktury obecních výdajů* [online]. 2008 [cit. 2010-04-02]. Výdaje obcí. Dostupné z WWW: <http://www.creditbureau.cz/cs/ShowPressReleaseNews.aspx?ID={915AB8E7-5AB0-42B2-96B6-8AF9E261CD93}>>.

13. *Elektronický portál územních samospráv* [online]. 2010 [cit. 2010-04-10]. EPUSA. Dostupné z WWW: <http://www.epusa.cz/index.php?platnost_k=0&jazyk=cz&sessID=0&zkratka=pou>.
14. *Chrast, okres Chrudim* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Města a obce online. Dostupné z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-5379.htm>>.
15. *Města a obce online* [online]. 2010 [cit. 2010-04-10]. Pardubický kraj. Dostupné z WWW: <http://mesta.obce.cz/zs-kraj/vyhledat_kraj-94.htm>.
16. Ministerstvo financí České republiky. *Prezentace údajů ÚSC* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. ARIS web. Dostupné z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusc/charakteristika.pl?ico=270199>>.
17. *Nasavrky, okres Chrudim* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Města a obce online. Dostupné z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-10163.htm>>.
18. Triada, spol. s r. o., Praha. *Veřejná správa online: Deník veřejné správy* [online]. 2009 cit. 2010-02-25]. Veřejná správa online. Dostupné z WWW: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6262427>>.
19. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
20. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
21. Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů
22. Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů
23. Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky
24. Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů
25. Zákon č. 349/2009 Sb., kterým se mění zákon 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
26. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
27. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Porovnání některých orgánů obce podle vybraných kritérií	23
Tabulka 2 – Přehled obcí dle rozsahu výkonu státní správy	28
Tabulka 3 - Hodnoty koeficientů pro stanovení příspěvku na výkon státní správy.....	44
Tabulka 4 - Vývoj celkových příjmů a výdajů města Nasavrky za sledované období	60
Tabulka 5 – Vývoj příspěvku na výkon státní správy ve městě Nasavrky za sledované období	61
Tabulka 6 – Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů města Nasavrky za sledované období	62
Tabulka 7 – Srovnání běžných, kapitálových a celkových výdajů na jednoho obyvatele ve městě Nasavrky za sledované období.....	66
Tabulka 8 – Vývoj celkových příjmů a výdajů města Chrast za sledované období.....	67
Tabulka 9 – Vývoj příspěvku na výkon státní správy ve městě Chrast za sledované období	68
Tabulka 10 – Srovnání celkových, běžných a kapitálových výdajů města Chrast za sledované období	69
Tabulka 11 – Srovnání běžných, kapitálových a celkových výdajů na jednoho obyvatele ve městě Chrast za sledované období.....	73
Tabulka 12 – Běžné, kapitálové a celkové výdaje na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období.....	74

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Orientační členění veřejné správy	13
Obrázek 2 – Rozpočtová soustava České republiky	30
Obrázek 3 – Základní přehled příjmů obecních rozpočtů	38
Obrázek 4 – Struktura výdajů obcí.....	47

Seznam grafů

Graf 1 – Vývoj celkových příjmů a výdajů města Nasavrky za sledované období.....	61
Graf 2 – Poměr běžných a kapitálových výdajů města Nasavrky za sledované období.....	63
Graf 3 – Meziroční růst neinvestičních prostředků města Nasavrky za sledované období	63
Graf 4 – Srovnání celkových příjmů a výdajů města Chrast za sledované období	67
Graf 5 – Poměr běžných a kapitálových výdajů města Chrast za sledované období	70
Graf 6 – Meziroční růst neinvestičních prostředků města Chrast za sledované období.....	70
Graf 7 – Porovnání běžných výdajů na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období.....	75
Graf 8 - Porovnání kapitálových výdajů na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období	76
Graf 9 – Porovnání celkových výdajů na jednoho obyvatele ve městech Nasavrky a Chrast za sledované období.....	77

Seznam příloh

- **PŘÍLOHA A:** Seznam obcí s pověřeným obecním úřadem v ČR
- **PŘÍLOHA B:** Obecné schéma municipálního rozpočtu
- **PŘÍLOHA C:** Struktura výdajů města Nasavrky
- **PŘÍLOHA D:** Struktura výdajů města Chrast

PŘÍLOHA A: Seznam obcí s pověřeným obecním úřadem v ČR

Jihočeský kraj: Bechyně, Blatná, České Budějovice, České Velenice, Český Krumlov, Dačice, Hluboká nad Vltavou, Horní Planá, Jindřichův Hradec, Kaplice, Lišov, Milevsko, Mirovice, Mirovice, Mladá Vožice, Netolice, Nová Bystřice, Nové Hrady, Písek, Prachatice, Protivín, Sezimovo Ústí, Slavonice, Soběslav, Strakonice, Suchdol nad Lužnicí, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Vodňany, Vojenský újezd Boletice, Volary, Volyně, Vyšší Brod, Zliv

Jihomoravský kraj: Adamov, Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav Bučovice, Bzenec, Hodonín, Hrušovany nad Jevišovkou, Hustopeče, Ivančice, Ivanovice na Hané, Klobouky u Brna, Kuřim, Kyjov, Letovice, Mikulov, Miroslav, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Rousínov, Slavkov u Brna, Strážnice, Šlapanice, Tišnov, Velká nad Veličkou, Velké Opatovice, Veselí nad Moravou, Vojenský újezd Březina, Vranov nad Dyjí, Vyškov, Znojmo, Ždánice, Židlochovice

Karlovarský kraj: Aš, Horní Slavkov, Cheb, Chodov, Karlovy Vary, Kraslice, Kynšperk nad Ohří, Loket, Mariánské Lázně, Nejdek, Ostrov, Sokolov, Toužim, Vojenský újezd Hradiště, Žlutice

Královehradecký kraj: Broumov, Červený Kostelec, Česká Skalice, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hostinné, Hradec Králové, Hronov, Chlumeck nad Cidlinou Jaroměř, Jičín, Kopidlno, Kostelec nad Orlicí, Lázně Bělohrad, Náchod, Nechanice, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Opočno, Police nad Metují, Rokytnice v Orlických horách, Rychnov nad Kněžnou, Smiřice, Sobotka, Svoboda nad Úpou, Teplice nad Metují, Třebechovice pod Orebem, Trutnov, Týniště nad Orlicí, Úpice, Vamberk, Vrchlabí, Žacléř

Liberecký kraj: Chrastava, Cvikov, Česká Lípa, Český Dub, Doksy, Frýdlant, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Jablonec nad Nisou, Jablonné v Podještědí, Jilemnice, Liberec, Lomnice nad Popelkou, Mimoň, Nové Město pod Smrkem, Nový Bor, Rokytnice nad Jizerou, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod

Moravskoslezský kraj: Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Fulnek, Havířov, Hlučín, Horní Benešov, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Město Albrechtice, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Osoblaha, Ostrava, Příbor, Rýmařov, Studénka, Třinec, Vítkov, Vratimov, Vrbno pod Pradědem

Olomoucký kraj: Hanušovice, Hlubočky, Hranice, Javorník, Jeseník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Moravský Beroun, Němčice nad Hanou, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Vojenský újezd Libavá, Zábřeh, Zlaté Hory

Pardubický kraj: Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Choceň, Chrast, Chrudim, Chvaletice, Jablonné nad Orlicí, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Nasavrky, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Svitavy, Třemošnice, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk

Plzeňský kraj: Bezručice, Blovice, Bor, Dobřany, Domažlice, Holýšov, Horažďovice, Horšovský Týn, Kašperské Hory, Kdyně, Klatovy, Kralovice, Manětín, Město Touškov, Nepomuk, Nýrsko, Nýřany, Planá, Plasy, Plánice, Plzeň, Poběžovice, Přeštice, Radnice, Rokycany, Spálené Poříčí, Staňkov, Starý Plzenec, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov, Třemošná, Všeruby, Zbiroh

Středočeský kraj: Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Březnice, Čáslav, Čelákovice, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Hostivice, Jesenice (okres Praha-západ), Jesenice (okres Rakovník), Jílové u Prahy, Kamenice, Kladno, Kolín, Kostelec nad Černými Lesy, Kouřim, Kralupy nad Vltavou, Křivoklát, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Městec Králové, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Mníšek pod Brdy, Mšeno, Neratovice, Nové Strašecí, Nymburk, Odolena Voda, Pečky, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Rožtoky, Rožmitál pod Třemšínem, Říčany, Sadská, Sázava, Sedlčany, Slaný, Týnec nad Labem, Týnec nad Sázavou, Uhlířské Janovice, Unhošť, Úvaly, Velvary, Vlašim, Vojenský újezd Brdy, Votice, Zruč nad Sázavou

Ústecký kraj: Benešov nad Ploučnicí, Bílina, Česká Kamenice, Děčín, Duchcov, Chomutov, Jirkov, Kadaň, Klášterec nad Ohří, Krupka, Libochovice, Libouchec, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Postoloprty, Roudnice nad Labem, Rumburk, Šluknov, Štětí, Teplice, Ústí nad Labem, Úštěk, Varnsdorf, Vejprty, Velké Březno, Žatec

Kraj Vysočina: Bystřice nad Pernštejnem, Golčův Jeníkov, Havlíčkův Brod, Hrotovice, Humpolec, Chotěboř, Jaroměřice nad Rokytnou, Jemnice, Jihlava, Kamenice nad Lipou, Ledec nad Sázavou, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Počátky, Polná, Příbyslav, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Třešť, Velká Bíteš, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou

Zlínský kraj: Bojkovice, Brumov-Bylnice, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Horní Lideč, Hulín, Chropyně, Karolinka, Koryčany, Kroměříž, Luhačovice, Morkovice-Slížany, Napajedla, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Slavičín, Staré Město, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Uherský Ostroh, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Zlín

Zdroj: *Elektronický portál územních samospráv* [online]. 2010 [cit. 2010-04-10]. EPUSA. Dostupné z WWW: <http://www.epusa.cz/index.php?platnost_k=0&jazyk=cz&sessID=0&zkratka=pou>.

PŘÍLOHA B: Obecné schéma municipálního rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<p>❖ BĚŽNÉ</p> <p>➤ daňové</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ svěřené (výlučné) daně - daň z nemovitostí ✓ sdílené daně (část DPFO a DPPO, část DPH) ✓ místní poplatky ✓ správní poplatky <p>➤ nedaňové</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poplatky za služby ✓ příjmy z pronájmu majetku ✓ příjmy od organizačních složek a příspěvkových organizací ✓ zisk obecních podniků ✓ dividendy z akcií, přijaté úroky ✓ ostatní (doplňkové, přijaté sankční pokuty, apod.) <p>Přijaté dotace</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ běžné neinvestiční dotace, a to: <ul style="list-style-type: none"> • neúčelové (všeobecné) • účelové (specifické) <p>❖ KAPITÁLOVÉ</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ z prodeje majetku (nemovitého a movitého dlouhodobého majetku) ✓ z prodeje akcií a majetkových podílů ✓ přijaté střednědobé a dlouhodobé úvěry ✓ příjmy z emise komunálních obligací ✓ přijaté splátky půjček ✓ ostatní <p>Přijaté dotace</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kapitálové (investiční transfery) <ul style="list-style-type: none"> • účelové • neúčelové 	<p>❖ BĚŽNÉ (neinvestiční)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ mzdy a platy ✓ povinné pojistné za zaměstnance ✓ materiálové ✓ energie ✓ nájemné ✓ sociální dávky ✓ výdaje na municipální podniky ✓ sankce za porušení rozpočtové kázně ✓ placené pokuty ✓ placené úroky ✓ dotace vlastním OS a jiným subjektům ✓ neinvestiční příspěvky PO ✓ výdaje na sdružování finančních prostředků (neinvestiční) ✓ příspěvky DSO ✓ ostatní (poskytnuté dary, apod.) <p>❖ KAPITÁLOVÉ (investiční výdaje)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku ✓ na investiční příspěvky příspěvkovým organizacím ✓ na kapitálové investiční poskytnuté dotace OS a různým subjektům ✓ na nákup cenných papírů ✓ na investiční půjčky poskytnuté různým subjektům ✓ splátky úvěrů ✓ ostatní

* DPPO je zkratka pro daň z příjmu právnických osob, DPFO je zkratka pro daň z příjmu fyzických osob, DPH je zkratka pro daň z přidané hodnoty, OS je zkratka pro organizační složku, DSO je zkratka pro dobrovolný svazek obcí, PO je zkratka pro příspěvkové organizace

Zdroj: PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: Úvod do problematiky*. 4., aktualizované a doplněné vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. 184 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

Příloha C: Struktura výdajů města Nasavrky

BĚŽNÉ VÝDAJE (v tis. Kč)									
Kód oddílu rozpočtu	Název rozpočtového oddílu	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
10	Zemědělství a lesní hospodářství	415,22	352,38	321,55	309,37	222,10	309,80	499,98	164,15
Σ za skupinu 1 - Zemědělství a lesní hospodářství		415,22	352,38	321,55	309,37	222,10	309,80	499,98	164,15
21	Průmysl, obchod	196,18	386,06	365,93	240,44	490,00	334,12	274,96	262,25
22	Doprava	472,52	619,23	536,25	753,48	1 521,07	1 894,19	2 211,31	1 055,05
23	Vodní hospodářství	157,87	366,94	222,39	331,64	405,65	589,53	286,63	480,95
Σ za skupinu 2 - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství		826,57	1 372,23	1 124,57	1 325,56	2 416,72	2 817,84	2 772,90	1 798,25
31	Vzdělávání	2 496,28	2 864,41	11 055,00	11 729,37	2 120,72	2 263,07	3 140,72	2 471,78
32	Vzdělávání	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Kultura, církev a sdělovací prostředky	2 202,20	505,32	561,17	532,45	540,12	523,18	829,86	836,84
34	Tělovýchova a zájmová činnost	157,98	214,48	235,81	219,62	253,48	462,76	598,85	510,75
36	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	2 592,72	3 046,95	2 698,39	2 358,27	2 068,52	3 500,44	3 276,91	3 946,92
37	Ochrana životního prostředí	611,51	617,78	644,12	1 269,90	1 403,24	1 454,96	3 460,21	1 001,88
Σ za skupinu 3 - Služby pro obyvatelstvo		8 060,69	7 248,94	15 194,49	16 109,61	6 386,08	8 204,41	11 306,55	8 768,17
41	Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	2 725,19	3 587,92	4 313,80	4 309,81	4 155,20	3 746,18	978,43	335,94
42	Politika zaměstnanosti	82,45	-	-	-	-	-	-	-
43	Sociální péče a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	566,96	645,05	1 398,51	1 440,64	1 527,02	1 824,10	1 756,84	1 848,83
Σ za skupinu 4 - Sociální věci a politika zaměstnanosti		3 374,60	4 232,97	5 712,31	5 750,45	5 682,22	5 570,28	2 735,27	2 184,77
52	Civilní připravenost na krizové stavy	10,48	133,18	-	-	-	-	-	-
55	Požární ochrana a integrovaný záchranný systém	294,67	400,35	440,92	427,15	417,12	378,25	526,21	413,15
Σ za skupinu 5 - Bezpečnost státu a právní ochrana		305,15	533,53	440,92	427,15	417,12	378,25	526,21	413,15

61	Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	4 726,78	4 694,92	5 455,63	6 002,62	5 834,83	6 116,85	6 430,26	7 345,34
62	Jiné veřejné služby a činnosti	1,07	-	-	-	-	-	-	-
63	Finanční operace	690,25	319,40	237,65	453,68	536,55	421,16	1 913,26	1 471,45
64	Ostatní činnosti	910,56	2 071,48	1 604,60	1 441,52	1 000,15	7 107,25	2 178,61	176,63
Σ za skupinu 6 - Všeobecná veřejná správa a služby		6 328,66	7 085,80	7 297,88	7 897,82	7 371,53	13 645,26	10 522,13	8 993,42
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE (v tis. Kč)									
Kód rozpočtového oddílu	Název rozpočtového oddílu	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
22	Doprava	-	400,04	235,29	194,75	733,21	6,80	-	-
23	Vodní hospodářství	1 768,53	2 457,35	116,26	321,84	3 693,06	2 122,87	1 292,03	2 251,00
Σ za skupinu 2 - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství		1 768,53	2 857,39	351,55	516,59	4 426,27	2 129,67	1 292,03	2 251,00
31	Vzdělávání	-	-	-	-	322,49	491,90	11 915,40	523,60
33	Kultura, církev a sdělovací prostředky	269,26	90,46	-	-	440,07	19,46	87,48	-
34	Tělovýchova a zájmová činnost	31,55	2 470,27	13,39	-	-	4 040,26	1 076,07	36,50
35	Zdravotnictví	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	3 735,98	10 153,92	13 020,33	2 286,03	7 960,27	236,02	418,23	335,62
37	Ochrana životního prostředí	34,65	335,21	3 196,94	12 681,07	1 002,19	1 056,00	-	-
Σ za skupinu 3 - Služby pro obyvatelstvo		4 071,44	13 049,86	16 230,66	14 967,10	9 725,02	5 843,64	13 497,18	895,72
43	Sociální péče a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	3 379,72	19 400,27	2 212,46	3 750,54	2 909,80	2 116,89	56,19	-
Σ za skupinu 4 - Sociální věci a politika zaměstnanosti		3 379,72	19 400,27	2 212,46	3 750,54	2 909,80	2 116,89	56,19	0,00
55	Požární ochrana a integrovaný záchranný systém	-	-	-	-	-	-	-	130,00
Σ za skupinu 5 - Bezpečnost státu a právní ochrana		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	130,00
61	Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	2 632,48	380,72	394,20	907,99	113,47	525,03	49,91	-
Σ za skupinu 6 - Všeobecná veřejná správa a služby		2 632,48	380,72	394,20	907,99	113,47	525,03	49,91	0,00

Zdroj: vlastní zpracování, data poskytnula zaměstnankyně Městského úřadu Nasavrky

Příloha D: Struktura výdajů města Chrast

BĚŽNÉ VÝDAJE (v tis. Kč)									
Kód oddílu rozpočtu	Název rozpočtového oddílu	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
10	Zemědělství a lesní hospodářství	478,53	463,78	445,40	489,53	269,28	184,88	429,40	821,29
Σ za skupinu 1 - Zemědělství a lesní hospodářství		478,53	463,78	445,40	489,53	269,28	184,88	429,40	821,29
22	Doprava	802,29	692,25	305,43	5 491,61	6 973,53	676,88	337,06	998,87
23	Vodní hospodářství	11,52	80,14	-	52,66	-	-	-	-
Σ za skupinu 2 - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství		813,81	772,39	305,43	5 544,27	6 973,53	676,88	337,06	998,87
31	Vzdělávání	4 153,87	4 041,45	16 902,45	17 839,85	3 764,92	3 486,46	3 269,19	3 499,67
32	Vzdělávání	425,87	262,94	3 840,12	3 891,39	185,07	205,05	194,19	782,07
33	Kultura, církev a sdělovací prostředky	4 449,90	3 159,67	3 018,31	3 634,20	3 866,34	6 063,99	4 841,97	5 024,14
34	Tělovýchova a zájmová činnost	206,00	170,02	197,36	448,51	458,12	549,35	751,43	1 275,68
36	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	3 243,38	2 300,45	1 371,80	2 047,10	2 125,94	2 532,51	2 432,06	8 527,71
37	Ochrana životního prostředí	1 977,88	2 282,48	2 227,00	2 596,31	3 242,51	3 139,07	3 167,39	3 245,81
Σ za skupinu 3 - Služby pro obyvatelstvo		14 456,90	12 217,01	27 557,04	30 457,36	13 642,90	15 976,43	14 656,23	22 355,08
41	Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	18 439,72	17 086,89	17 247,04	17 544,31	18 819,59	20 833,54	6 248,88	3 139,86
43	Sociální péče a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	718,00	859,43	1 376,38	2 006,16	1 928,85	2 022,65	1 830,10	1 752,46
Σ za skupinu 4 - Sociální věci a politika zaměstnanosti		19 157,72	17 946,32	18 623,42	19 550,47	20 748,44	22 856,19	8 078,98	4 892,32
52	Civilní připravenost na krizové stavy	8,03	28,13	2,25	-	-	-	-	-
55	Požární ochrana a integrovaný záchranný systém	125,08	284,74	257,73	417,86	285,24	599,07	733,65	556,33
Σ za skupinu 5 - Bezpečnost státu a právní ochrana		133,11	312,87	259,98	417,86	285,24	599,07	733,65	556,33
61	Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	9 109,06	9 532,69	9 566,45	9 993,79	9 995,98	10 565,31	11 340,47	11 189,62

62	Jiné veřejné služby a činnosti	-	-	-	-	-	-	-	-
63	Finanční operace	73 076,21	73 845,25	96 958,15	98 029,05	82 278,78	101 170,94	72 439,41	92 965,93
64	Ostatní činnosti	2 541,22	5 395,70	3 922,52	4 872,09	1 294,32	1 203,64	2 043,91	474,08
Σ za skupinu 6 - Všeobecná veřejná správa a služby		84 726,49	88 773,64	110 447,12	112 894,93	93 569,08	112 939,89	85 823,79	104 629,63

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE (v tis. Kč)									
Kód rozpočtového oddílu	Název rozpočtového oddílu	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
22	Doprava	261,57	296,19	-	-	207,66	19,68	90,92	17,85
23	Vodní hospodářství	-	-	-	-	-	-	520,95	310,31
Σ za skupinu 2 - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství		261,57	296,19	0,00	0,00	207,66	19,68	611,87	328,16
31	Vzdělávání	115,63	269,85	-	-	-	21 534,96	24 367,64	389,67
32	Vzdělávání	-	-	-	31,30	-	-	-	-
33	Kultura, církev a sdělovací prostředky	-	678,73	78,75	80,00	-	46,43	-	-
34	Tělovýchova a zájmová činnost	34,15	11,83	-	109,67	10,00	26,56	148,90	60,60
35	Zdravotnictví	-	-	-	-	-	-	-	62,00
36	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	2 095,47	1 643,00	4 868,76	1 666,25	1 154,30	4 649,13	-	509,06
37	Ochrana životního prostředí	-	-	-	-	-	161,53	-	40,29
Σ za skupinu 3 - Služby pro obyvatelstvo		2 245,25	2 603,41	4 947,51	1 887,22	1 164,30	26 418,61	24 516,54	1 061,62
55	Požární ochrana a integrovaný záchranný systém	-	-	-	-	-	340,10	48,25	2 142,79
Σ za skupinu 5 - Bezpečnost státu a právní ochrana		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	340,10	48,25	2 142,79
61	Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	-	-	58,22	602,77	-	63,34	-	2 438,00
63	Finanční operace	-	-	50,00	50,00	-	-	-	-
64	Ostatní činnosti	-	150,00	-	-	-	5 409,34	-	-
Σ za skupinu 6 - Všeobecná veřejná správa a služby		0,00	150,00	108,22	652,77	0,00	5 472,68	0,00	2 438,00

Zdroj: vlastní zpracování, data poskytl zaměstnankyně Městského úřadu Chrast